

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIĐKÉN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következónél 16 fillér.
 Nyílttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, június 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Befejezték a kultuszvitát.
- Ötven év a tanári pályán.
- Polónyi alul maradt.
- Van Dyck kép Aradon.
- Zsarolással vádolt rendőrkapitány.
- Öngyilkos apáca.

Bukott irányok.

Arad, június 16.

Nem tudunk elég mereven és elég kurucul elzárkózni Ausztriától, hogy a hatását meg ne érezzük. Onnét kaptuk régebben a mintát legtöbb törvényünkhöz. Gazdasági életünk nem tud azzal szemben közömbös lenni; az értékek árát nagyrészt a bécsi spekuláció irányítja, a gabona árfolyama is sokban Bécestől függ. A divathóbortok is a császárvároson lépnek át mielőtt Budapestet megejténék. Mindez nem azt jelenti, hogy Ausztria fogékonyabb, kulturaképesebb és gazdaságilag nagyobb hivatottsága van, mint nekünk; mindössze annyit, hogy földrajzi helyzete szerint pár lépéssel közelebb van nyugathoz, mint mi.

A politikai áramlatok tekintetében is áthúzódik a határon Ausztria befolyása. Egész más pártok vannak ott, egész más pártprogramok, mint odaát. A közjogi szétválasztó vonalnak pendant-ját alig fedezhetjük föl, viszont nem tudjuk, hogy melyik magyar párthoz lehetne hasonlítani a német nemzeti liberálisokat. A nemzetiségi elhelyezkedés se olyan nagy a magyar parlamentben,

mint a minő a Reichsrathban, s annál kevésbé tagozódik egy-egy nemzetiségi párt annyifelé, mint például amott a csehek.

Ennek ellenére vannak színek, árnyak, a melyek egyformán húzódnak végig mindakét parlamenten, s ha nem is egy nevű, egymáshoz hasonló programot nem viselő pártok színei is azok, mégis közösséget, egymásnak kölcsönhatását jelentik.

Azt a felekezetieskedő, a vallási kérdéseket a legdurvábban és legrosszabb indulattal előráncigáló irányt, a mely a magyar parlamentben ez idő szerint Polónyi Gézában tisztelheti oszlopát, Ausztriának köszönheti a magyar parlament. A keresztényszocialista párt nagy sikere, s főként Bécs községi ügyeiben nyert korlátlan hatalma adtak ösztönzést arra, hogy Magyarországon a klerikális politikai szervezkedés az egész országban meginduljon, hogy a felekezetieskedő, gyűlöletet kavaráó politika olyan hangon és olyan alacsony érzések kíséretében nyilatkozzék meg, mint a hogy az a magyar parlamentben a most lezárt kultuszvita alatt történt. S Polónyi Géza egyenesen a bécsi községtanácsból vett mintát arra a kétszinű, áhitatos arcot vágó pózra, a mely felekezeti békét és egyenlőséget hirdet, a mialatt a legapróbb, a parlamenthez igazán alig tartozó kérdéseket is a vallás szempontjából piszkálja, hogy abból a gyűlölködés szemétét kotorhassa ki.

Nálunk most tartja fölvonulását ez az irány; Ausztriában, ugylátszik, takarodót fujnak neki. Az osztrák képviselőválasztásoknak már az első napján nagy vereséget szenvedtek a keresztényszocialisták. A keddi pótválasztások alighanem tetézni fogják ezt a kudarcot, miután az az erőlködés, amely a német liberálisokat a keresztényszocialistákkal alkalmi szövetségre akarta csalni, ép a választók akarátán meghiusult. S különösen elkeseredett a küzdelem Bécsben a keresztényszocialisták ellen, akik Luegernek községi politikájával és reformjaival tetszelegve, valóságos önkényuralmat teremtettek meg.

Talán a tulságos diadalmámor is is siettette ennek az iránynak letörését; a kiábrándulás mindenestre gyorsan történt meg. Egy választásról a másik választásra az osztrák nép elfordult a gyűlöletre és a társadalom szétbontására törekvő, a vallásos érzést politikai célokra kamatozható párttól. Vezérei közül többen kibuktak, mások a bukás kilátásait viszik a pótválasztásba, a pótválasztást pedig a kormányrajutás mellett is aligha usszak meg nagyobb veszteséggel.

S amint a kezdet példája hatott Magyarországon, azon módon bekövetkezik a folytatás is itten. A politikai klerikalizmus Magyarországon akkora hatalomra bizonyára nem jut, mint a Lajtán túl, de talán ezért hamarabb fog bekövetkezni a bukása. Ma még talán jutnak tapsok Polónyi Gézának, akit az a szégyen ért, hogy

Bohém a diszmagyarban.

— Emlékezés Károlyi István grófra. —
 Irta: Lőrinczy György.

Pár évvel ezelőtt a kaplonyi sirbolt ajtaja érdekes ember mögött záródott be. Nem azt akarom mérlegelni, hogy milyen nagy volt, hiszen ez nem is igen tartozik rám s voltaképpen az emberi nagyság felől sajátos fogalmaim vannak. Mert azt hiszem, hogy azt igazában sohasem is látjuk. A jelen sokkal közelebb van a szemünkhöz, semhogy meg ne zavarná a látásunkat, a mult köde vagy sugara pedig már elhomályosítja, elmossa vagy megönveszti a körvonalakat. Közelről mindenkit többnyire egyformának látunk, távolról óriásnak vagy törpének. De azt, hogy érdekes-e valaki, azt megérezzük a meseszomjas, merengő szívkünkkel.

Károlyi István gróf érdekes ember volt. Folyton izgatott lelkében két egyéniség élt és viaskodott s tüzes, impresszionista természeténél fogva hol az egyik, hol a másik kerekedett felül, a szituációk és a tényomások ereje szerint. Tulajdonképpen könnyűvérű bohémnek született, aki az életet a művészet szemével nézi, azon a színes fátylon kereszttől, mely a világot beborítja s a művészetet mindig hamis, de mindig szép igazságokkal csalja meg. Aki szünetlenül hallja az

élet muzsikáját s a teremtés kezemunkáját a poézis és a romantika tarka köntösébe takar-gatja, hogy ne lássa rajta a szépséghibákat. De a gondolatai és az érzései mögött szüntelenül ott settenkedett az árnyék, amiről nem akart, de nem is tudott volna megfelejtkezni. Hogy mágnás; hogy magyar mágnás; hogy Károlyi István gróf. Ez tette a külső életét olyan ellentmondóvá. Mert mikor eigánymód tréfált, játszott vagy mulatott, akkor is meg akart maradni magyar arisztokratának s mikor, mint magyar mágnás, méltóságosan pózolt, akkor is lázongott benne a művésztör amiatt, hogy nem tehet mindent pongyolatermészete kénye és kedve szerint. Burns Róbert volt, diszmagyarban.

Mikor a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület titkára voltam, ő volt az elnök s abból az időből sok tarka emlékem maradt felőle. A felvidéken egyáltalában nem volt népszerű. A hevülékeny, lelkes és bizalmasan nyájas hegyi magyarság sehogysem tudott az ő oligarcha modorához szokni. Gőgösnek tartották. Károlyi István ugyanis azt hitte, hogy az elnöki széknél a méltóságát és súlyát az ő mágnás-egyéniisége adja meg s ezt messi magyarságban tartotta a tömeg fölött, mintha megkövetelte volna, hogy zászlónak nézzék, amire vakon kell esküdni annak, aki alája állott. Nekünk pedig hívó, rajongó vezér kellett volna,

akinek az ajkáról a mi érzésünk és gondolatunk szálljon szerte, költők dalával, a hadvezér har-sány szavával.

Ez az ellentét, persze, mihamar törésre került. A közvélemény tulnyomó többsége más elnököt kívánt s ezt úgy akartuk a grófnak tudtára adni, hogy a szakolezai híres közgyűlést követő banketten ne ő, az elnök, mondja az első hivatalos felköszöntőt a királyra, hanem a vármegye akkori népszerű főispánja Thuróczy Vilmos, akit akkor már általában elnökjelöltnek tartottunk. A kényes programot nekem kellett Károlyi gróffal közölnöm. Felvidéki virágnyelven azt irtam neki, hogy nagyon szeretnék, ha a második toasztott ő mondaná, a hazára, mert erről a szent fogalomról senkisé tudna olyan elragadó és lelkes ékesszólással, olyan méltóan beszélni, a legelső, a legbüszkébb magyar mágnás ...

Rendszerint nem nagyon sietett a levél-irással, de most harmadnapra már megérkezett a mérges felelete.

— Kedves titkár ur, irta. Levelére rögtön válaszolok, nehogy utólag valami kellemetlen-ség nőjje ki magát. Tudniillik azon pro-pozíció folytán titkár urnak, hogy a banketten a főispán a király ő felségére és én a hazára emeljük poharunk. Ebbe semmi szín alatt bele nem egyezhetem, mert azon a banketten nem egy főispán, sem egy miniszter, de csakis a F. M. K. E. elnöke az első személyiség. Ezt

a katolikus vallás védelmének örve alatt elmondott farizeuskodásait egy katolikus pap: Hock János bélyegezte meg, de mára int Ausztria felől az alkony. Rövid uralkodásnak napja után a hosszú est. Vajjon értenek-e Magyarországon belőle? S ha látják, léteznek az eddigi, széthuzást prédikáló utjokról? Vagy a közeli vég közepete arra ösztönzi őket, hogy csak annál duhajabban, annál vadabban keressék örömeiket és élvezetüket abban, ami ugy se tarthat sokáig? . . .

Befejezték a kultuszvitát.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, június 16.

A képviselőház ma általánosan megszavazta a vallás- és közoktatásügyi tárcza költségvetését és belekezdett a részletes tárgyalásba. Hosszabb beszédet mondott ma Zichy János gróf kultuszminiszter is és válaszolt a vita során fölmerült észrevételekre. A miniszter beszédét ugyszólván az egész Ház tetszéssel és megnyugvással fogadta. Az ülés elejét Hock János és Polónyi Géza élénkitette, a kik Hock szerdai beszéde miatt vitak szóharcot egymással. Erről a polemikáról külön cikkben számolunk be.

A képviselőház mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

— Az ülésen Návay Lajos elnökölt.

Polónyi személyes kérdésben történt felszólalása és Hock János válasza után a Ház áttért a napirendre: a közoktatásügyi vita folytatására. Az általános vitában még

Preszly Elemér Justh-párti szólalt föl, a kinek két-három percig tartó beszéde után befejezték az általános vitát.

Krammerer Ernő előadó reflektált a vita folyamán beadott határozati javaslatokra.

Molnár János, az egyik határozati-javaslat benyújtója záróbeszédet mond, a melyben azt fejtegeti, hogy a kongregációk ügyét nem ő hozta a Ház elé, mert előtte már mások is beszéltek erről a kérdésről. A Herbart-féle ideológiának tulajdonítja, hogy a liberálisizmusról oly eltérően gondolkoznak az egyes emberek. Herbartnak a fölfogása szerint a vallás csak nagymama, a ki a szobájában ül egy öreg karoszekényben, ott becézgeti az unokáit, vigasztalja, esetleg könyveket is letörli, de a szomszéd szobájában, ahol a fia dolgozik, rendelkeznie már nem szabad. A kinek ilyen fogalma van a vallásról, az természetesen másként gondolkodik a liberálisizmusról, mint az, a kinek gondolkozását,

érzését és cselekedeteit a vallás törvényei szabják meg. Polemizál Kelemen Samuval, a ki beszédével akarata ellenére is szolgálatot tett a kongregációnak. A szabadkőművesek különben mindenütt a világban a katolikus egyház támadásával kezdték s a trónok megdöntésével végeztek.

Szünet után

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter: Sajnálatát fejezi ki azon, hogy a vitát, melynek bevezetéseképpen mondott beszédében minden felekezeti gondolatot és illuziót gondosan eliminálni és kikerülni igyekezett (Igaz! Ugy van! jobbfelől), mégis ugyszólván elejétől fogva végig a felekezeti gondolat és felekezeti érzés dominálta. Semmitől se félti jobban kulturális haladásunkat és fejlődésünket, mint a felekezeti gondolatnak és felekezeti érzéseknek a nyilvános életbe és a fórumra való hurcolásától. (Élénk helyeslés, taps jobbfelől és a szélsőbaloldalon.) Ugy a miniszteriális adminisztrációnak minden mozzanatában, mint mindenütt, hol egyáltalában befolyása van és lesz, a felekezetieskedés gondolatának és érzésének föltámadását minden föle eszközrel meg akarja akadályozni, (Élénk helyeslés jobbfelől) mert a felekezetieskedéstől épen a vallásos szellemet félti. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés jobbfelől. Már pedig a vallásos szellemnek a kultiválását, gondozását tüzte ki egyik föladatául. Maradjon a felekezetieskedés, a felekezeties gondolkodás és érzés ott, ahová való, a felekezetek keretében, esetleg a társadalomban. Azonban ne hurcoltassék a fórum elé, a parlamentbe, mert az alkalmas arra, hogy elválassa egymástól a legjobbakat; már pedig nem azt kell keresni, ami elválaszt, hanem azt, ami egyesít és aki azt teszi, bünt követ el hazájával és nemzetével szemben. (Helyeslés.)

Nem válaszolhat a vitában fölhangzott összes észrevételekre, de mindegyiket komolyan megfontolja. Többen sürgették a tanítóképzők államosítását, ezt egyelőre a felekezeti oktatás évszázados tradíciói gátolják. Ugy lehetne egyelőre megoldani, hogy a tanítói képesítő vizsgálatot állami bizottság előtt tegyék le a jelöltek. A tanfelügyelet reformja régebben foglalkoztatta a kormányt, a tanfelügyelők most túl vannak terhelve s meg kellene szabadítani őket az iskoláztatás terhével. Béla Henrik gondolatát az iskolai tudósítók rendszeresítéséről szintén életrevaló dolognak tartja. A polgári iskolák is kinöttek mostani kereteikből, de helytelen dolog lenne egy újfajta középiskolát alakítani belőlük, szakértők véleményét fogja majd a reform előtt kikérni. A görög-keleti és görög-katolikus magyarság helyzete nem olyan méltánytalan, mint egyesek hiszik s az ó-szláv liturgia nem veszélyezteti a magyar nemzetiségeket. Külön magyar püspökség föllállításának az a legnagyobb akadálya, hogy a görög-keleti és görög-katolikus magyarság nagyon szétszórtan lakik.

A naptáregyesítést azonban, a hol csak lehet, siettetni fogja s a mostani orosz szerkönyvek helyett magyar kiadásúakat igyekszik rendszeresíteni. A vallás és tanulmányi alapbirtokainak kezelését a kormány gondosan ellenőrzi s ügyel azok jövedelmezőségének emelésére és arra, hogy szociális hivatásukat betölthessék, már most is huszonkét százalék kiasembereknek van bérbeadva. A tanítók szolgálata idejének leszállítását nem ígérheti meg, de a polgári iskolai és gyógypedagógiai tanítóképzés leszállítja harmincöt évre. A tanítói nyugdíjtörvény revíziójától egyébként nem zárkózik el. Az 1907 ik év előtt nyugdíjazott tanítók nyugdíjának felemelése dolgában igyekszik a pénzügyminiszterrel kedvező megállapodásra jutni, hogy 1913 tól kezdve már a fölemelt nyugdíjat kapják. Többen fölpanaszolták, hogy a közoktatási tisztviselőket, tanítókat és másokat politikai okokból üldözi és áthelyezi a kormány. Ez sohase történt meg, csak akkor, ha a tanítók a törvénybe ütköző módon vettek részt a politikai agitációban.

Justh Gyula: Kormánypárti korteskedés miatt sose helyeztek át senkit! (Zaj.)

Zichy János gróf kultuszminiszter: Fráter Lóránt szeretetreméltó dilettantizmussal foglalkozott az iparművészeti kérdésekkel, de csak abban volt igaza, hogy kevés a pénzünk. Polónyi Géza, azaz, hogy Polónyi Dezső...

Polónyi Dezső: Nagy különbség. (Nagy derűtség.)

Zichy János gróf: ... az iparművészeti oktatás decentralizációját sürgette. Erre egyelőre semmi szükség nincs; most is tulprodukción van iparművészekben, Bakó József a katolikus középiskolák segítését kifogásolta, holott a protestánsok sokkal többet kapnak. Az egyetemen föl fogják állítani a mezőgazdasági tanszéket. A szerzői jog megvédése érdekében tárgyalásokat folytattak az amerikai Egyesült Államokkal s a létrejött egyezményt legközelebb aláírják. A torna versenyeket azért szüntették meg, mert a diákok kellő felügyelet hiányában dorbézolásnak adták magukat s rendszeresen beteges tértek haza. A pornografikus sajtó termékek ellenőrzésére és az iskolákból való kirekesztésére mindent el fognak követni. A zsidó egyház szervezeti reformja nagy nehézségekbe ütközik, oktroj utján pedig nem akarja megoldani a dolgot. Rendezni óhajtja azonban a rabbiképzés dolgát és az új hitközségek alakulására vonatkozó szabályrendeletet is módosítani fogja. A katolikus autonómia dolgában benyújtott s a többi határozati javaslatoknak is mellőzését kéri. Mádi Kovács János javaslata kivételével, mely anket összehívását sürgeti a tanítók státuszrendezése érdekében kéri. Nyilatkozatait sokan félreértették s általánosították egy felekezetre. A keresztény szellem hangoztatásával sem felekezeti irányzatra, hanem egy világnézetre gondolt, abban az értelemben, mint valamikor Eötvös József báró.

nem magam végett, mert én mint Károlyi István semmiféle rangfölsőbbiséget nem vindikálok magamnak akár főispán vagy miniszterekkel szemben, én erre semmit se adok! De mint elnöke a F. M. K. E.-nek, helyem megtartom. Tehát: ha eljövök 12-én (mi még nem bizonyos, mert nem érzem magamat jól egy idő óta stb.) Én fogom poharam a királyra üríteni s nem a főispán. Tisztelője: Károlyi István gróf.

A szakolcezi közgyűlésre, 1897. szeptember 12-én, el is jött s el is mondta ott, a banketten, felköszöntőjét a királyra. De elmondotta a közgyűlésen szenzációs elnöki megnyitó beszédét is, amelyben kiméltetlenül rontott Bánffy-nak, Vlasicsnak, Perczel Dezsőnek s az akkori politikai élet jóformán minden aktív kormányosának. A beszéd akkoriban nagy hatást tett és sok újságpolemia adott okot. Mi, az egyesület vezetői hálásak voltunk Bánffynak, aki diszkrétan sokszor bátorította, sőt tüzelte sovinizmusunkat, Vlasicsnak, aki óvodáinkat és könyvtárainkat bőkezűen segítette, Perczel Dezső pedig pláne ép akkor adott valamely Karácsonyi-alapból huszezer koronát. Természetes hát, hogy a felvidéki magyarság tüstént pártokra szakadt, ott, az egyesületben, ahol addig minden pártbeli magyar ember egyetértett, együttértett a magyar nemzeti eszméért való közös szeretetben és lelkesedésben összeforrva. A banketten az elégedetlenségnek Horváth Sándor, a nyitrai piaristák akkori házfényőke adott

hangot, még pedig ugyancsak bátor, sőt kemény szavakban. Előbb nagyon kedves módon, valami régi történelmi reminiscencia föllevevénél aposztrofálta a gróf hirneves őst, Károlyi Sándor kurucgenerálist, aki valaha borral látta el a jó piaristákat, ezek meg viszont szénával segítették ki őt, ha a takarmánya elfogyott. Aztán tréfás hasonlattal tért át a fölszított vizállyra s arra kérte a gróft, hogy ne tegyünk ugy a magyar kultúra szénás szekerével, mint az igavonók, hogy az egyik az egyik oldalra, a másik meg a másikra rángatja...

Az ötlet általános derűtséget keltett s mindenki várakozóan, vagy haragjától félve nézett a grófra. De Károlyi István nemesak, hogy meg nem haragudott, de sőt nagyot kacagott maga is és tüstént visszavágott, széles jókedvvel.

— Az a kedves megemlékezés, szól, amelyet szent atyám az én derék ősomnak szánt, nagyon jól esett... Ámbár az a hasonlat arról a bizonyos ökörről, egy kicsit erős volt. Dehát arra csak azt mondom, uraim, hogyha nincsenek velem megelégedve, hát akkor akasszák a kolompot — más ökor nyakába...

A humor, az ötlet, a jókedv s egyáltalán semmi elől sem zárkózott el, amiben lelket, melegséget, szellemet látott. Olyankor egy pillanatra, mintha legyürte volna magában a mag-

násgögt, melyet rossz perceiben pedig szinte fitogtatott.

Az 1896-iki választáson a F. M. K. E. ügyvezető alelnökét Craus István nyitra vármegyei akkori alispánt, most főispánt, szeretük volna beválasztani a parlamentbe, az érsekújvári kerület képviselőjévé. Ellenében néppárti programmal Kovács Pál dr. lépett föl s s az a hír kerekedett, hogy Károlyi Alajos gróf-féle tótmegyeri uradalom személyzete is a Kovács pártjához szit. Mi akkor tüzes bánffyánusok voltunk valamennyien, magával Bánffyal együtt. Az uradalom fiatal örökösének, Károlyi Lajos grófnak a tutora Károlyi István gróf volt s hozzája folyamodtam, hogy segítsen a dolgon. A Craus bukását még a F. M. K. E. kudarcának venné a világ. El is utaztam Nagykárolyba. Várkastélyának gyönyörű lovagtermében találkoztunk. Épen azelőtt egy félórával érkezett haza, ha jól emlékszem Erdődről, ahol vehemens támadást intézett a kormány ellen, az ellenzéki jelölt Teleki Géza gróf érdekében. Mikor elmondtam neki a kérésemet, haragosan fölfortyant.

— Hogy gondolhat olyat! — kiáltott — Épen most szállok le az ellenzéki korteszekérről s még meg se pihenve, egyenest a kormánypárti hordóra álljak szónokolni? Belátatja, hogy ez lehetetlen. Mit szólna a világ az ilyen kétkulacsos komédiához!

— De méltóságos uram, felettem félnem

A kongregációkról ismétli, hogy azok tisztára pietista irányu egyesületek s ezeket beszüntetni a lelki és erkölcsi nevelés kárával járna, de gondoskodni fog róla, hogy ezekben az egyesületekben a felekezeti gyűlölködés ne fejlődhesék, másrészt, hogy senkit se kényszeríthessenek a belépésre. Kéri a költségvetés elfogadását. (Élénk éljenzés és taps. A minisztert sokan üdvözlöik.)

A Ház ezután a kultuszterca költségvetését általánosságban megszavazta.

A határozati javaslatok közül egyedül Gressweinét fogadták el a tanítók fizetés rendezésére vonatkozólag, a többi javaslatot elvetették.

Három órakor az ülés véget ért.

Ötven év a tanári pályán.

— Székely Salamon ünneplése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16.

A megértő, nemes szívek a szeretet és öröm ünnepevé avatták Székely Salamon aradi főreáliskolai tanár ötven esztendő jubileumát. A fehérhaju, pirososztag arcu mosolygós öreg pedagógus esütörtökön délelőtt, amikor a városháza nagytermét zsufolásig megtöltötte a parádés, szép közönség, alig tudott kibontakozni az elfogódottság szülte könyek árjából. Valóban megható is volt ez az ünnep. Egy szerény, egyszerű öreg tanárnak, aki csöndes elvonultságban dolgozott fél évszázadig és mindig került a nyilvánosságot, — most a legnagyobb nyilvánosság előtt nyújtják át a szeretet és megbecsülés ragyogó jelvényeit, s az érdem örökzöld pálmáját. Patakokban folyt a könye az ősz tanárnak, maga körül látva a sirva ujongókat, akik örömtől fenyő tekintettel koszorúzták meg Székely Salamon ezüstös fejét. Sirt az öreg tanár, maga körül látva ama régi nemzedéket, amelyet egykor fiatalos hevülettel, de — hajh — soha vissza nem térő akaraterővel oktatott ki arra: hogyan kell megbirkózni az élettel.

Székely Salamon jubiláris ünneplésében résztvevő Arad társadalmának legjava; a polgárság hivatalos vezetőin kívül ott voltak mindazok, akik bármilyen vonatkozásában az életnek megismerhették az ősz professzor gyermekesen jó szívét és nemes lelkületét.

A sokáig emlékezetben maradó ünnepség részletei itt olvashatók:

itt nem a pártpolitikáról van szó, hanem a F. M. K. E. nemzeti ügyéről, aminek nem szabad szenvednie a pártuság miatt. Nekünk okvetlenül szükségünk van rá, hogy az emberünk ott legyen a parlamentben.

A gróf nagyott nézett

— Hát én kutya vagyok?

— Dehogy, dehogy! — siettem tiltakozni.

— Csakhogy nekünk nemesak olyan ember kell, aki parancsolni, hanem olyan is, aki kérni is tud...

Tüstént megcsillapodott. Néhányszor föl s alá sétált, azután mosolygva kezét nyújtott.

— Na, majd meglátjuk.

Nem tudom, mit csinált, de megláttuk, amire gondolt. Craus István hetvenöt szótöbbséggel győzött Érsekújvárott. Bánffy-féle választás nélkül.

Én bizony sajnálkozva nézek a kaplonyi kriptá felé. Sohasem értettem vele egyet. Politikai meggyőződés, életfilozófia, társadalmi helyzet s minden, ami az embereket együvé forrasztja, minket nagyon is elválasztott, mindig. De mindig érdekelt, mert olyan volt, amilyen nincs más. Az ő életében se volt, ma még kevésbé van. Legalább abban a nemzedékben, amelyik a nyomába lépett, nem igen látok hozzája hasonlót. Azt mondhatnám, hogy kettős egyéniségének egyike, a bohém, tetszett nekem; a másikat, a gögös mágnást pedig... most igyekezem elfelejteni. De ez se könnyű.

(A városházán.)

Zuhogó esőben, kocsi kocsi után állott meg a városháza előtt, ezenkívül az emberek sűrű raja igyekezett gyalogszerrel a városházára, úgy, hogy jóval tizenegy óra előtt a hatalmas nagyterem zsufolásig megtelt előkelő közönséggel. Volt ott tisztelő, jóbarát, ismerős, rokon, a volt tanítványok egész serege s a jelenlegi tanítványok nagy csapata.

Tizenegy órakor kezdődött meg az ünnepség. A zöld asztalnál Varjassy Lajos polgármester, Négyessy László egyetemi tanár, Krenner Miklós dr., Jancovics Ferenc, Somogyi Gyula dr., Szöllősy István, Berecz Károly, Faragó Rezső, Jankó Gyula foglaltak helyet.

Az ünnepséget Krenner Miklós dr., az aradi tanárszövetség elnöke nyitotta meg.

— Megilletődve és teljes lélekkel köszöntöm ezt a mai napot — mondta. — Végtelen hálás vagyok a szövetség nevében, mert ily nagy számban gyűltek össze, hogy egy érdemekben megőszült tanárember félszázados jubileumát ünnepeljük, a lélek legszebb jutalmával akarunk feldiszníteni egy embert. Székely Salamon ötvenéves pályafutása már magában is hordja érdemeit, jutalmát, s mégis szükség volt erre az ünnepre. Görögországban kőoszlop emlékezteti a vándort Leonidas és hős katonáinak önfeláldozására. Ezt mindenki tudta, s mégis kellett, hogy ez az emlékkő folyton az eszükbe, emlékezetükbe idézze azt a hatalmas tettet. Székely Salamon pályafutását mindenki ismeri, értékeli, de eljöttünk, eleven emlékkövekként, hogy iránta való tiszteletünket, hálánkat lerójjuk. S ezt az ünnepélyes alkalmat felhasználjuk arra, hogy tekintsünk Székely Salamonra, aki 50 éves pályafutása alatt mindenkor fiatalon, hivatásának teljes átérzésével teljesítette és teljesíti kötelességét. S lássák ő rajta keresztül azt a sereget, amely a nemzet, a haza, a kultúra érdekében akar munkálkodni, s ő rajta keresztül tanulják ezeket az embereket meg is becsülni.

Üdvözlöm Varjassy Lajos polgármester urat, aki eljött, hogy a város polgárságának nevében üdvözlölje ezt az ősz tanárembert, Négyessy Lászlót, a mi szeretett elnökünket és vezérünket, aki több ezer tanár üdvözlését hozta magával; a kollégákat, a rokonokat, a volt növendékeket, s a jelenlegi tanítványokat mind üdvözlöm. S ezt az ünnepi gyülekezetet teli szívvel és lélekkel ezennel ünnepélyesen megnyitom.

Keszler Károly tanárszövetségi alelnök vezetésével Varga Imre, Szabó Ernő dr., Ballegger Henrik és Szindner Ernő tanárokból álló küldöttség megy Székely Salamonért, hogy őt az ünnepségre meghívják. Mialatt a küldöttség eljárt tisztében az aradi főreáliskola ének-kara Palotay Antal tanár vezetése alatt a Szózatot énekelte el.

Amikor Székely Salamon a küldöttségtől kísérve a terembe lépett, az egész közönség mintegy varázsütésre felemelkedett helyéről s szünni nem akaró éljenzéssel, tapssal fogadta az ősz jubilánst.

A lelkes ováció lecsendesültével Krenner Miklós dr. üdvözlölte az ünnepeletet:

— Kedves, öreg barátom! Ha én most rád tekintek, úgy érzem, hogy a szívem egy nagy könnyesepp, amely kicsordulni készül. Engedd meg, hogy egy pár fakó, szürke szóval köszöntselek. Ha rátekintek a te kicsi, töpörödött alakodra, eszembe jut a hatalmas munka, amit te ötven év alatt végeztél, látom, hogy te megnősz, te nagy vagy, mi pedig, akik a pályánk elején vagyunk, kicsik vagyunk. Az életed, mert a munka az élet, egy erős, epikus, heroikus tettel kezdődött. Az elnyomatás korában,

amikor tilos volt magyarnak lenni, te bátor szívvel, erős akarattal esőpögtetted tanítványaid szívébe a hazaszeretetet. Attól kezdve aztán hosszú időn keresztül egy mély hivatás mélyebb átérzése volt a te életed, fáradtál, dolgoztál, verejtékeztél. Bocsáss meg, hogy elszólitottunk az egyszerű, szerény világodból. Neked nem volt szükség erre az ünnepségre, elismerésre. Az a félszázados munkálkodás a te igazi ünneplésed, hisz ez idő alatt az elismerés oly tömegét arattad, amely kevés embernek adatott meg. Nekünk volt szükségünk erre az ünnepre, hogy lássunk téged, példából tanuljunk, hogy nemzeti kötelességteljesítést, lankadatlan szorgalmat tanuljunk el tőled. Nézz körül, csupa hódoló megtelt szívű embert látsz magad körül, akik neked hódolni, téged ünnepelni gyűltek össze. Itt látod Varjassy polgármestert, aki a város polgárságának üdvözlétével jött el. Négyessy Lászlót, aki sok ezer tanár üdvözlését hozta el neked, a kollégádat, a tanítványok egész légióját, s ime itt látod ezt a remekművű dobozt, tanártársaid munkáját, s benne tanártársaid hódoló, szeretetteljes üdvözlő irását. Rajta láthatod az iskolák hiveit, amelyen pályád végighúzódott s amely helyeken annyi szeretet, hála, elismerés köszöntött. Nem szabad haragudnod, hogy idehoztunk a fórumra, megnyitott szívek gyönyörű érzelmevilágába. Ezek azt mutatják, hogy te megnyerted a földön a legrégebb kincset, a szeretet; s ha nem is tudtál anyagi javakat szerezni, maradt egy szerető gyermek, akiben megleled örömedet, boldogságodat. Most az ötven év elteltével nyugodt önérzettel állapíthatod: a harcomat megvívám, becsületesen, egyenesen haladtam pályámon. Engedd meg, hogy a szövetség nevében megszorítsam ezt a munkás kezét s kívánom, hogy az uristen sokáig és fiatalon tartson meg.

A gyönyörűen megkonstruált, megkapó részletekben gazdag, meleg közvetlenséggel elmondott beszéd után elementáris erővel hangzott fel a taps és éljenzés.

Varjassy Lajos polgármester mondott ezután beszédet:

— Az a rohamos haladás, amelyet a magyar nemzet az utolsó félszázadban felmutatott sok részben a magyar tanárság gondos, lelkiismeretes munkásságának köszönhető. Ennek a zajtalan eredményes, ideális lelkesedéssel végzett munkának egyik kiváló képviselője Székely Salamon, akit a város közönsége nevében a legmelegebben üdvözlök.

Négyessy László, az Országos Magyar Tanárszövetség elnöke, egyetemi tanár ezeket mondta:

— Mélyen tisztelt közönség! Mélyen tisztelt kartársam! Szerencsés vagyok az országos tanárszövetség üdvözlését tolmácsolni mélyen tisztelt kartársamnak. Végtelenül jól esik látnom, hogy a tanári pálya milyen nagyszabású, milyen osztatlan elismeréssel találkozik a társadalom részéről. A tanárság nem magáért van, hanem a társadalom szolgálatában; csak annyit ér a tanári munka, amennyi hasznót a társadalomnak szerez. Ezt látjuk megtestesülve Székely pályafutásában. A társadalom meleg részvételéből látom, hogy Székely Salamon osztózik abban a felfogásban, hogy a mi kartársunk, aki ötven éven át úgy áll, mint a tanárság disze, rászolgált a tiszteletre, szeretetre. A szeretet érvényesül az ő egész pályafutásában, a hivatás, a társadalom, a haza iránt. A szeretetnél biztosabb tudomány, nagyobb bölcsesség nincs. Az tölti meg a szíveket boldogsággal, új munkakedvvel, új erővel. Ezt az ösztönzést visszuk magunkkal mi is, akik az 50 év magaslatára tisztelettel tekintünk fel. A legmelegebb,

a legforróbb üdvözlést hoztam magammal, azzal az erős kívánsággal, hogy még sokáig ragyogjon előttünk Székely Salamon élő példaképen.

Jancsovics Ferenc aradi főreáliskolai igazgató volt a következő felszólaló:

— Ne várdd, hogy ezen a szép lélekemelő ünnepen, én, aki az aradi állami főreáliskola tanári kara nevében üdvözöltek, hogy szép, kerek ünnepi beszéddel köszöntselek. Huszonöt éve vagy már a főreáliskola tanári karának tagja, huszonöt éve szolgálod ebben az intézetben a tudomány, a nevelés ügyét. Ez alatt összefortál gondolkozásban, érzelemben a tanártestülettel, s ez alatt megszoktuk, hogy a barátság meleg, közvetlen hangján beszéljünk veled. Engedd meg, hogy megtartsam ezt a megszokott, közvetlen, egyszerű, de annál melegebb hangot, s nem a megszokott hangon fejezzem ki a te szűkebb értelemben vett kollégáid baráti, meleg szeretetét, törhetetlen ragaszkodását, nagyrabecsülését. Erre méltán büszke is lehetsz, mert ez a szeretet, tisztelet huszonöt év eredménye. Ez alatt az idő alatt meg tudtuk rólad, hogy egy rendkívüli módon képzett tanár vagy, nagy széles látókörrel, aki méltán megérdemli a tudós nevet, hogy szeretettel, lelkesedéssel, hívvel végzed kötelességedet. De ne gondold kedves barátom, hogy ez az, amiért főként szeretetünkbe fogadtunk, hanem megismertük benned a te aranyos, jó baráti melegen érző szívedet. Ez hozott bennünket ide, hogy üdvözöljünk életednek ezen az egyik legszebb napján, s kifejezzük irántad érzett meleg barátságunkat, szeretetünket, nagyrabecsülésünket. Az isten áldását kérem további munkálkodásodra, amely ép oly eredményes lesz, mint az eddigi. Az isten éltesen még sokáig.

Somogyi Gyula dr. a felső kereskedelmi iskola igazgatója így üdvözölte érdemes kartársát:

— Tőlem se várd a szavak virágait. Sokkal nagyobb megindultság vesz rajtam erőt, semhogy keresni tudnám a virágos, cifra szokat, hiszen napról-napra együtt jartuk pályánk útjait. Egy magasabb kötelesség parancsszava szólított erre a helyre, hogy a felső kereskedelmi iskola tanári karának üdvözlését hozzam el neked. Évtizedeken át együtt dolgoztunk, s a te hatalmas tudásod lehetővé tette, hogy két istennek szolgálhattál. A tanár működését nagyon sokszor vagy félreértik, vagy balul magyarázzák, de ha van tanárnak mintaképe, akkor te vagy az. Adja a mindenható, hogy még sokáig áldozhass mind a két oltáron.

Berecz Károly ezeket mondta:

— A kartársi szeretet, a tanítványi hála az, amely ezt a magas ünnepséget összehozta. Eljöttünk ide mi is a munka ünnepére, hogy szeretetünk és nagyrabecsülésünket kifejezzük ama honfériu iránt, aki a mi iskolánkat is, az aradvárosi polgári fiúiskolát is szerencsésítette munkálkodásával. Eljöttünk, hogy hódoló tisztelettel tekintsünk Önre, mint neoztorunkra s hálát adjunk a mindenhatónak, hogy nekünk és önnek megadatott az, hogy ezt az örömnünnepet megérjük. Isten éltesse önt még soká nagyon soká.

Szöllősy István tanítóképző intézeti tanár a következő meleg szavakkal köszöntötte.

— Most amidőn a jövő nemzedék boldogságáért ötven esztendőn át folytatott munkáságodért melegen üdvözölünk téged, boldognak érzem magam, hogy a Kölcsey-Egyesület nevében én köszöntelek fel igaz szeretettel. A közművelődési egyletnek igenis részt kell vennie a tanárnak, nemzetépítő munkásnak jubileumán, aki az ifjúság lelkületét formálja. Te egyesületünknek legbuzgóbb tagja voltál, foly-

ton buzdítottál, hajszoltál bennünket a munkára te ifju öreg, mindig volt számunkra egy biztató, buzdító szavad. Én minden dícséretet csak feléd kívánok terelni s azt kívánom, hogy a haladásért rajongó szíved egész hevével még soká maradj meg közöttünk buzdítani, lelkesíteni. Kedves jó fiatal öreg barátunk, azt kívánjuk, azt akarjuk, hogy addig munkálkodj még közöttünk, amíg azt nem jelentheted, hogy „magam helyett, fiamat, Székely Györgyöt ajánlom a jegyzőkönyv hitelesítésére...”

A megkapó közvetlenséggel elmondott egyszerű keresetlen szavak annyira meghatották a hallgatókat; hogy mindannyiuknak könnyült a szemébe.

Faragó Rezső így szólt:

— Egy tanárember, Benedek Elek azt írja, hogy valahányszor a székely legények bemennek Marosvásárhelyre, minden alkalommal odadörgölöznek a kollégium falaihoz, hátha rájuk is ragad valami a tudományból. Mi kereskedők is odadörgölözünk e szép ünnephez, hátha ránk is ragad valami disz, fény és esetleg tudomány is. Az Aradi Kereskedelmi Testület és az Aradi Kereskedők Köre nevében köszöntelek téged, aki fáradtságot nem ismerő buzgósággal tanítottad a kereskedelem munkáit esténként, majd pedig a kenyérkereső pályákra készülő leányokat. De nemcsak ezek, hanem az egész kereskedői világ mond köszönetet neked a tőled szerzett tudományokért.

Ezután Krenner Miklós bejelentette, hogy Székely Salamon nevének megörökítésére alapítványt tesznek, amelyben a székesfehérvári főreáliskola, az aradi főreáliskola, az aradi polgári iskola, az aradi felső kereskedelmi iskola és a felsőbb leányiskola növendékei fognak részesülni.

Jankó Gyula fa- és fémipari iskolai tanár a volt növendékek nevében, Kohn Elza a női kereskedelmi tanfolyam hallgatóinak nevében üdvözölte a jubiléum tanárt, s egy gyönyörű rózsacsokrot nyújtott át. Somogyi Lajos a főreáliskola, Stern Béla felsőkereskedelmi iskola, Solymos Géza a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola jelenlegi növendékei nevében mondtak üdvözlő beszédet.

Székely Salamon állott fel ezután, hogy a sok üdvözlésért köszönetet mondjon. Percekig állott szótlannul, a könnyek leperegtek orcáján, s hangját a fel feltörő sirás elfojtotta. Végre elesukló, szakgatott hangon megszólt:

— Itt állok meghatva, nem találok szót, hogy méltán kifejezzem azt, amit e percben érzek. Mit mondjak? Hiába keresem az ékes szokat, engedjék meg, hogy egyszerűen, keresetlen szavakkal fejezzem ki köszönetemet. Előszörban az aradi tanárszövetségnek, elnökének és munkatársainak, akik ezt a szép ünnepet rendezték, köszönöm a szép ajándékot, a melynél szebbet, méltóbbat nekem nem tudtak volna adni. Nagyon, nagyon megörvendeztetek az alapítvánnyal, hogy késő, nagyon késő korban majd a kis fiam hallja azt: „ez az alapítvány az én apám nevével viseli”. Varjassy Lajos polgármester urnak is nagyon köszönöm az üdvözlést. Mióta a város falai közé kerültem, kötelességemnek tartottam annak szociális és kulturális mozgalmában tevékeny részt venni, mert hiszen ez a város második szülőföldemmé lett. És igazán nem találok szót, hogy kifejezhessem hálámat azért a kitüntetésért, hogy a tanárszövetség elnökének Négyessy László egyetemi tanárnak idefáradni méltóztatott erre a tiszteletemre rendezett ünnepségre. Büszkeséggel vallom azt, hogy közel 34 éve vagyok tagja a tanárszövetségnek. És most hozzátok fordulok kedves kollégáim, szeretett kartársaim. Talán

tuláradó szóban emeltétek ki csekély érdemeimet. Hiszen könnyű volt nekem tanítanom, dolgoznom, hiszen ti voltatok a társaim a munkában, hozzád fordulok most kedves jó Szöllősi barátom, aki a Kölcsey-Egyesület körül szerzett érdemeimet méltattad. A szerződést megkötöm veled, kijelentem, nem fogok távozni onnan, amíg ki nem hülök; ezt a szerződést, fogadalmat ezennel ünnepélyesen aláírom. S a kereskedők üdvözlését nagyon köszönöm, de nekem még teljesíteni valóm van velük szemben, s ezt én leróni akarom, adja az isten, hogy minél később tessesem meg. S még nektek is köszönöm kedves tanítványaim ezt a meleg szeretetteljes üdvözlést.

— Ha erre az albumra nézek, tekintetem a múltba mélyed, egy faluba, egy alacsony kis házba, ahol gyermekésem első idejét töltöttem. Egy szomorú korszak következett ezután, amelyben a hazafiság bűn volt; büszke voltam, hogy abban a korszakban az ifjúságot hazafiságra nevelhettem és neveltem. Egy másik ódon épület is megjelenik szemem előtt. A székesfehérvári reáliskola, majd új derűsebb, szebb kép következik, Aradra kerültem. Én a jutalmat már nem kérhetem, hisz a jutalmat rég kivettem, mert boldog voltam, boldognak éreztem magam, hogy oly sok nemzedéket neveltem fel, s most büszkeséggel látom körülöttem.

— Most igen tisztelt közönség, önökhöz fordulok, hogy kifejezzem köszönetemet azért, hogy tiszteletemre megjelentek. Kérem, tartssanak meg továbbra is szíves barátságukban és szeretetükben.

Zugó éljenzés, taps hangzott fel a beszéd után, majd a főreáliskola énekkara a Hymnust énekelte el s ezzel az ünnepség véget ért.

Az ünnepélyen Aradváros képviselőiben Varjassy Lajos polgármester, Kovács Vince tanácsnok, Virágh Lajos és Nachtnebel Ödön főmérnök, Tisch Mór dr. főorvos jelentek meg, a vármegyét Dálnoky-Nagy Lajos alispán, Boros Iván és Huppess Aladár aljegyzők képviselték, a kereskedelmi és iparkamara nevében pedig Ottenberg Tivadar elnök, Éles Ármán alelnök jelentek meg.

(A lakoma.)

Délután fél kettőkor a Központi-szálló nagytermében fényes bankett volt Székely Salamon tiszteletére, amelyen Aradváros előkelő társadalma volt képviselve. Az első felköszöntőt Keszler Károly aradi tanárszövetségi alelnök mondotta Székely Salamonra és családjára, Székely Salamon a város képviselőiben megjelent Lőcs Rezsőt köszöntötte fel. Krenner Miklós dr. Négyessy Lászlóra, Lőcs Rezső Székely Salamonra, Szabó Ernő dr. a Kölcsey-Egyesületre s annak elnökére Varjassy Árpádra, Négyessy László Székely Salamonra, Jancsovics Ferenc a sajtóra, Faragó Rezső Krenner Miklós dr.-ra, Lejtényi Sándor a régi kollégák nevében Székely Salamonra, Varga Imre és még sokan mondtak felköszöntőt.

Szabó Ernő dr. a táviratokat olvasta fel. Mintegy 150 távirat érkezett, s a többek között az alábbiak üdvözölték a jubiléumot:

Molnár Viktor államtitkár, Balogh Jenő államtitkár, Székesfehérvár városa, Havranek József nyug. polgármester, Temesvári állami főreál, Kajászó-Szent-Péter, Budapest VI. kerületi áll. főreál, Székesfehérvári áll. főreál, Jancsó Benedek igazgató, Szegedi főreál, Debreceni főreál, Goldzieher Ignác egyetemi tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Simonyi Zsigmond egyetemi tanár, Kuncz Elek főigazgató, Himpfner József igazgató, Institoris Kálmán nyug. polgármester, Aradi izr. hitközség, Frint Lajos és még igen sokan.

Polónyi alul maradt.

— A győzelmes Hock. —

Távirati tudósítás.

Budapest, június 16.

Polónyinak ma ismét rossz napja volt. Nagy felkészültséggel jött a parlamentbe, ki akarta végezni Hock Jánost, aki szerdán a Ház gunyos kiscagása között áfofolt agyon tendenciózusan összeállított adatait. A kivégzés azonban rosszul ütött ki, mert a kivégzett nem Hock volt, hanem Polónyi maga kénytelen volt mindenekelőtt beismerni, hogy a főváros bizottságairól hamis statisztikai adatokat közölt. Naivitással próbált védekezni. Így:

— A névsor 1906-ban készült; azóta sokkal kikeresztelkedtek. S én a zsidók közé számítottam — a szabadkőműves keresztényeket is...

Ez a statisztikának bizonyára egy egészen önkényes fajtája. Vázsonyi Vilmos így karakterizálta:

— Ez már agyrepedés!

Egyik közbeszólás a másik után röpült közben Polónyi felé. Daratig tűrte ezt a nyilazáport, ezután idegesen kifakadt:

— Kérem, — mondta — ne zavarjanak. Ugyis nekem van igazam.

Hock János mosolyogva szólt itt közbe:

— Ne szóljanak közbe, — mondta — mert Polónyinak csak addig van igazza, míg maga beszél!

Aztán miközben Polónyi sápadtan a veszített csata érzésével foglalta el a helyét, felállott Hock és teljesen megsemmisítette a csücs-csavarás nagymesterét. És az egész Ház minden készséget kizéróan konstatació, hogy a párbajban Polónyi maradt alul.

Az ülésnek erről az érdekes részéről a következő tudósítást adjuk:

A Ház mai ülését féltizenegy órakor nyitotta meg Berzeviczy Albert elnök. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után jelenti az elnök, hogy a Kuriától vett értesítés szerint Wickenburg Márk gróf mandátuma ellen beadott petíciót elutasították. Napirend előtt Polónyi Géza kért szót személyes megtámadtatás címén.

Felkiáltások a jobboldalon: Szegény öreg!

Polónyi Géza: Tegnapelőtt az a különleges megtiszteltetés érte, hogy egy hitsorsosa, egy ellenzéki képviselő, megrugdosta azért, mert megvédtem egyházat, Hock János azt állította róla, hogy április 7-én tartott beszédében egy új budapesti vecsernyére izgatott.

Hock János: Nem azt mondtam! (Helyeslés.)

Polónyi Géza: De azt mondta!

Felkiáltások: Ugyan! Ugyan! Már megint csücs-csavar!

Polónyi Géza: Felolvassa Hock beszédének azt a részét, amely szóló antiszemita tendenciáira vonatkozik. Hát én ezt nem tagadom!...

Hock János: Pedig úgy látszik, nagyon fájt!

Polónyi Géza: Hock beszéde beharangozása akart lenni a szegedi várt győzelemnek, azonban a hazafiság és józanság ez esetben nem a jubiláns renegát mellé állt.

Preszy Elemér: Munkapártit választottak meg! Micsoda józanság ez? (Derűtség)

Polónyi Géza: A francia szabadkőművesek is egy papra bízták az isten deironizálásának javaslatát.

Benedek János: Már megint menti az uris-tent! (Zajos derűtség.)

Polónyi Géza: Hock János azt akarta bizonyítani, hogy én mennyire valótlán adatokat hoztam fel...

Hock János: Ez igaz! (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Polónyi Géza: A statisztikából nem vontam ki a hazafias izraelitákat sem.

Kelemen Samu: Szép vorás!

Polónyi Géza: Felolvassa az Alkotmány egy számát, amelyből kiderül, hogy az a névsor, melyet szóló a Ház elé tárt, a főváros bi-

zottsági tagjairól 1906-ban készült; azóta többen kikeresztelkedtek. Elismeri szóló, hogy ezt nem vette figyelembe. (Zajos derűtség.)

Felkiáltások: Ez a hamisítás!

Polónyi Géza ezután felolvassa az egyes bizottságok felekezeti elosztásáról szóló statisztikát és ahol adatai nem egyeznek meg a többi adataival, ott a szabadkőműves keresztényeket is a zsidók közé számítja. (Felkiáltások: Itt a hamisítás!) Csak egy bizottságnál ismeri el tévedését, de azért mindig elég oka és joga volt ahhoz, hogy a fővárost figyelmeztesse a zsidóság hatalmi tendenciáira.

Benedek János: Félmilliót szavaztak meg azok a zsidók az angol kisasszonyoknak!

Polónyi Géza: Hogy a fővárosnál a zsidók milyen plebánusokat választanak, arra példa Hock János! (Derűtség a néppárton. Felkiáltások: Éljen Hock!) Azért, mert a felekezete-met védem, nem szabad a vecsernye vádjával illetni.

Hock János: Polónyinak csak addig van igazza, míg maga beszél. (Zajos derűtség.)

Polónyi Géza: Elismerem, hogy az egyik bizottság összeállításánál leírási hiba történt. (Zajos derűtség.)

Felkiáltások: Ez baj!

Polónyi Géza: Visszautasítja azt a vádat, mintha ő antiszemita volna.

Mikosevics Kanut: Már megint csücs-csavar!

Egy hang jobbról: A vigadói gyűlésen azt mondta, hogy megtiszteltetésnek veszi az antiszemita vádat! (Zajos derűtség.)

Felkiáltások: Azt már elfelejtette!

Polónyi Géza: A vecsernye vádja rágalom és azt visszautasítja.

Elnök: Rendreutasítja Polónyit.

Polónyi Géza: Kérem, a vecsernye egy a gyilkossággal, már pedig, ha valakit gyilkosságra való felbujtással vádolnak, mondhatja azt, hogy rágalom. Nem szereti az olyan plebánusokat, akik gyönyörűen prédikálnak vasárnaponként a szószéken — a cölibátus ellen, de a legezebben akkor énekelnek, ha a saját fiaik ministrálnak. (Mozgás.)

Hock János: Ez sem igaz!

Polónyi Géza: Sajnálja azt, aki az ő működéséből antiszemita izgatásra akart következtetni, mert ő csak a vallását védelmezte. A vigadói gyűlés határozati javaslatát nem olvashatja föl a Ház előtt, de abban a katolikusok csak kérték és könyörgöttek, hogy a maguk papját ne zsidó felebarátaink választhassák.

Felkiáltások: Szép könyörgés volt az!

Elnök: Személyes megtámadtatás címén Hock János kért szót. (Halljuk! Halljuk!)

Hock János: Nemesak személyes megtámadtatás miatt, hanem beszédének egyenes félremagyarázása okából is kéri a Ház türelmét, ezzel nem fog oly hosszasan visszaélni, mint az előtte szóló, de rektifikálni kell adatait. Polónyi olyan dolgokkal vádolja, amelyeket beszédében föl nem találhat, amiket pedig beszédében megvannak, azokat egyszerűen átugorja. Rámutatott, hogy nincs Magyarországon egyházi és világi főurakat összevéve egyetlen egy sem, aki versenyezhetne a kegyuraság terhének viselésében a fővárossal és soha még olyan jogos kérésük nem volt, amelyet a főváros a felekezeteknek ki ne utalt volna. Polónyi elhallgatta felszólalásában szólókat azokat az adatait, amelyek ellene szólnak. Amit a főváros törvényhatóságának felekezeti megosztásáról szóló állított, az igazi, a tényeknek megfelelő, ezt bárki ellenőrizheti. Hogy lehet a fővárost vádolni azzal, hogy ott teljes a zsidó uralom, hiszen a főváros ügyeit vezető tanács, a 21 főhivatalnok között csupán egyetlen zsidó van, aki szavazattal bír. Sorra veszi Hock a fővárosi közigazgatási bizottságot, az igazoló-választmányt, a bíráló-választmányt és a kijelölő-bizottságot és a nevek pontos felolvasása mellett bizonyítja, hogy Polónyi hazug adataival szemben mindenütt a keresztények vannak jelentékeny többségben. Kézelfoghatóan rossz és hamis adatokat olvasott föl Polónyi, ez már le nem tagadható. Ezek ellen szólait föl a Házban.

Polónyi Géza: A közgyűlés által választott bizottsági tagokat értettem. (Nagy zaj.)

Hock János: Az mindegy, itt bizottságokról van szó!

Felkiáltások: Már megint csavar Polónyi! (Zaj)

Fráter Loránd: Miért kell mindig felekezeti kérdéseket bolygatni. Az igaz, hogy Polónyi kezdte!

Hock János: Csak azt mondtam, hogy nincs igazza a bizottsági tagok számarányát illetőleg a ebben igazam van.

Polónyi Géza: Nem is állítottam!

Hock János: Ha a képviselő ur a saját beszédét is letagadja, akkor nem lehet vitatkozni! (Igaz! Ugy van! — felkiáltások.) Egyszer Rákosi Viktor mondott el itt egy nagyon érdekes dolgot. Egy hasonlatot applikált a képviselő ur, engedjék meg, hogy ő is eljén azzal a hasonlattal, amelyet Rákosi más vonatkozásban használt. (Halljuk!) A felső vidéken volt egy kis szatócs bolt és ott a szatócs nyári napon teljesen pörére vetkőzve ült, csak egy cylinder volt a fején. (Derűtség.) Mikor azután bement valaki és azt mondotta, hogy tud ilyen pörére vetkőzve ülni a boltban, azt felelte, hogy ugy sem jön be senki. De hátha mégis bejön? — kérdezték tőle. — Biztos vagyok benne, hogy nem jön senki, — felelte a szatócs. Hát akkor miért a fején a kalap? — Hát ha mégis bejön valaki! — volt a válasz. (Élénk derűtség.) Polónyi Géza képviselő ur is olyan feltétlenül hiszi, hogy adatait senki sem kontrollálja és pörére nem vetkőzteti. S ha az ember ezt mégis megteszi, akkor mindig ott van adatai fejében egy-egy cylinder-kalap, amelyre hivatkozik. (Zajos derűtség a Ház minden oldalán.)

Azt is mondja a képviselő ur, hogy én őt megvádoltam egy budapesti vecsernyének előkészítésével, s ez által őt a tömeggyilkosság vádja alá helyeztem. Micsoda következtetések ezek? Én csak azt mondtam, hogy ő harangozott be ahhoz a vecsernyéhez, amely esetleg kitorhat Budapesten. Mert az egész mozgalmat, amely felekezeti gyűlölködésből akarja átizzasztani a magyar közhangulatot, tulajdonképpen Polónyi Géza idézte föl. És ha én őt megvádoltam, mint a vecsernye beharangozóját, legfeljebb azt vetheti a szememre, hogy harangozónak mondtam őt és nem gyilkosnak. (Zajos derűtség a Ház minden oldalán.) Polónyi könyörgött a vigadói gyűlésen, hogy a többi felekezetek álljanak el a patronátusi jog gyakorlásától. De amikor az én anyaszentegyházam feje megadja egyházzogilag ama...

Polónyi Géza: Ez valótlán! (Nagy zaj.)

Hock János: Kérem, én pontos adatokra, a szentszék végzéseire, kuriális határozatokra hivatkoztam, amelyek szerint Magyarországon zsidó is gyakorolhatja a saját nevében más által a patronátusi jogot. Ha ezt Polónyi nem tudja, úgy csak szánalmamat fejezhetem ki önmagam iránt, hogy eddig tekintélyes jogásznak tartottam a képviselő urat, pedig az egyház jog alaptételeit sem érti. (Derűtség a jobboldalon.) Azon a vigadói gyűlésen Polónyi azt mondta, hogy Krisztust nem engedjük másodsor is megfeszíteni. Ez a vallási türelem? Ez nem személy nem izgalom?

Justh János: Hocknak tökéletesen igazza van!

Hock János: Ki akarja Krisztust megfeszíteni? Senki. A keresztény világnézetet nem kell összetéveszteni a vallási állásponttal. Az ő-kornak voltak láncai, börtönei, verpadjai, de nem voltak jótékony intézményei. Ezeket a kereszténység plántálta bele minden civilizációba. És ha az a zsidó, aki velem együtt gyakorolja ezen krisztusi erényeket és parancsokat, ha más anyakönyvbe van is bevezetve, Krisztusban testvérem és nem azt nézem, mit beszél és mit cselekszik, ezt parancsolja az én vallásom. (Általános helyeslés és taps.) Azt is mondta Polónyi, hogy vannak papok, akik csak vasárnap papok, másnapon nem. Egy becsületes, kötelességét teljesítő papnak nem az a hivatása, hogy a szenvedélyeket felkeltsse, a társadalmi ellentéteket kiélesítse és a magyar embert, magyar emberrel szembeállítsa. Büszkeséggel és megalégedéssel mutat rá a szóló négy év előtt végbement huszonöt éves papi jubileumára, ahol vallásfelekezeti különbség nélkül azt mondták róla, hogy ő a béke papja, a társadalmi nyugalom papja. Amikor pedig a kőbányai kerület képviselővé választotta, a zsidó pap és a református pap személyesen vezették hivatásukat az ő zászlója alatt az urnához s 1600 választó közül csak 25 nem szavazott rá, a többi igen, mert azt mondták, hogy ő az, aki Kőbánya békéjét egy évtizeden át fenntartotta. Ha majd Polónyi ilyen

példákra tud életéből hivatkozni, akkor veszen valamit a szememre. (Altalános élénk helyeslés.)

Egy hang jobbfelől: Olyan ninos!

Ezután a napirendre tértek át, amelyről külön cikket írunk.

SPORT.

Az ország bajnok-csapata Aradon.

Arad, június 16.

Az Aradi Atletikai Klub százas rendező bizottsága ma délután tartotta értekezletét, melyen a Ferencvárosi Torna Klub vendéglátását s az ünnep rendezését állapítottak meg véglegesen.

Nagy, fényes ünneppé avatja a vasárnap mérközést a klub. — A Ferencvárosi Torna Klubból ma vett értesítés szerint az elnök Springer Ferenc dr. vezetésével mintegy 35—40-en jönnek le Aradra, hogy ezzel is kifejezést adjanak Arad közönsége iránti tiszteletüknek.

A klub százas bizottsága szombaton fél hét órakor gyülekezik a Fehér Kereszt kávéházban, hogy az esti hét órai gyorsan érkező társaságot a vonatnál fogadja. Kocsisorral jön be a vendégcsapat a városba.

Este fél kilenc órakor a klub tagjai, családtagjai és vendégei részvételével a Fehér Keresztben társasvacsora és utána tánc, tekintve, hogy többen a fővárosi vendégek közül nejeiket és magukkal hozzák. A közös vacsorán egy teríték 2.50 korona. Vasárnap délelőtt a fővárosi vendégek megtekintik a várost és 11 órakor megkoszorúzzák a vértanú-szobrot. A klub elnöksége ezután is kéri a közönséget, hogy a koszorúzáson minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

Az ünnepi nagy football mérközés d. u. 4 órakor veszi kezdetét még kedvezőtlen idő esetén is az oldboys csapatokkal s az első csapatokkal.

Helyárak: Páholy 5 személyre 12 korona, fentartott hely 2.50 kor., tribün ülőhely az első három sorban 2 kor., a többi sorokban 1.50 kor., állóhely 1 kor., diákjegy 30 fillér.

Az előre látható, nagy torlódást elkerülendő jegyek vasárnap Bauer Gyula Andrassy-uti trafikjában kaphatók. A klub kéri a közönséget hogy jegyét előre sziveskedjék megváltani.

A klub tagjai a mérközést tagsági igazolványaik felmutatása mellett díjmentesen nézhetik az e célra fentartott helyekről.

A. A. K. ezután is felkéri tagjait, hogy a szombat esti társasvacsorán az elmaradt telepünnepély helyett minél nagyobb számban családtagjaikkal együtt megjelenni sziveskedjék. Egy teríték 2.50 korona. A vacsora utáni tánc a Fehér Kereszt emeleti nagytermében este fél 9 órakor kezdődik. Ruha: egyszerű, férfiaknak csak östét.

+ Délmagyarország atletikai viadal. A napok óta tartó esős időjárástól felázott talajon nagyon kis közönség előtt tartotta meg csütörtökön délután kerületi atletikai viadalát az Aradi Atletikai Klub, jóllehet a verseny a résztvevő versenyzők kiválósága és a rendezés pontossága rendkívül érdekes és szórakoztató versenyt ígért. A versenyen kiválóan szerepelt a Temesvári Atletikai Klub és az Aradi Testgyakorlók köre, míg az AAK. csak a magas ugrás bajnokságban szerepelt sikeresen. — A verseny eredménye a következő:

100 yardos síkfutás bajnokság: 1. Erdős Árpád TAK. 10.6. 2. Duffner János ATK. 3. Örfly Dezső ATK. — Magasugrás bajnokság: 1. Neidenbach Emil 165 cm. 2. Pál Jenő 160 cm. 3. Szekeres József 154 cm. AAK. — Diskosvetés: 1. Ujlaki Rezső TAK. 39.02. 2. Kleiser Nándor TAK. 33.10. 3. Reisz József TAK. 32.66 TAK.

32.66. — 220 yardos síkfutás bajnokság: 1. Erdős Árpád TAK. 24.4 mp. 2. Duffner János ATK. 3. Mirkov Miklós TAK. — Súlydobás: (junior) 1. Massong József TAK. 11.11 m. 2. Kleiser Nándor TAK. 11.06 m. 3. Reisz József TAK. 10.56 m. — Távolugrás: 1. Erdős Árpád TAK. 595 cm. 2. Borszéki Ferenc AAK. 549 cm. 3. Szekeres József AAK. 546 cm. — 1/4 angol mértföldes futás: (Előny verseny.) 1. Mészáros Béla ATK. előny nélkül 55.2 mp. 2. Dorogi István AAK. 18 m. előny. 3. Belu Gyula TAK. 12 m. előny. — Gerelyvetés: (Előny verseny.) 1. Tanyigay Lajos ATK. 10 m. előny 44.15. 2. Ujlaki Rezső TAK. előny nélkül 42.13. 3. Dorogi AAK. 14 m. előny 41.20 — Egy angol mértföldes síkfutás: (junior) 1. Knizse Imre ATK. 5.15 mp. 2. Nagy Sándor AAK. 3. Steinhübel Lajos AAK.

+ Elmaradt telepünnepély. Az Aradi Atletikai Klub e hó 17-ére telepünnepélyt óhajtott rendezni, azt azonban a kedvezőtlen időjárás miatt lemondotta. A klub elnöksége ez uton tudatja a tagokkal az ünnepély elmaradását.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombaton: Az ember tragédiája, (Megnyitó előadás.)

Vasárnap délután: János vitéz, operett. Este: Ember tragédiája.

Hétfőn: Hercegkisasszony, operett.

Kedden: Rátkay Márton, a Király színház művésznének vendégfelléptével Szép Helena, operette.

Szerdán: Rátkay Márton vendégfelléptével Hivatalnok urak, színmű.

Csütörtökön: Karenin Anna, színmű.

Pénteken: Bátor katona, operette. (Bemutató előadás.)

Szombaton: Bátor katona, operett, másodszor.

* Beregi Sándor dr. Az aradi Nemzeti Színház talentumos tagjának, Beregi Sándornak neve mellé ragasztott eme két betű a csodás akaratérő és dicsérendő szorgalom örvedetes dokumentuma. Ugyanis Beregi Sándort a kolozsvári tudományegyetem jogi karán ma doktorrá avatták. A népszerű fiatal művész kivételes ambícióját jellemzi ez a tény. Tanulási vágyát, nemes törekvését igyekezett kielégíteni, amikor egy hónappal ezelőtt a szerepeit félredobta és „nekifeküdt” a komoly studiumoknak. A foliánsoktól idegen színésznek, akinek agya már a könnyebb szórakozást kielégítő szerepekhez szokott, kétszeresen nehéz volt egy hónap alatt megbirkózni azzal a tananyaggal, amelyet a „szakbeliek” is hónapokig szoktak magolni. De Beregi Sándor nagy akaratereje és férfiasan komoly elhatározása legyőzte az akadályt. A pihenésre szánt időt szakadatlan tanulással töltötte ki s csak így volt lehetséges, hogy beváltsa a direktorának tett tréfás ígérését:

— Direktor ur — mondta Beregi, amikor egy hónappal ezelőtt Szendrei Mihálytól elbucszott — vagy én hozok magammal egy kutyabőr, vagy pedig az én bőromet vihetik a kutyáknak.

A kitartó szorgalomnak meg lett a szép eredménye: Beregi Sándor neve mellett a dr. diszitheti a nyári szinkör plakátjait. Konstatálni való, hogy az aradi színtársulat vidéken az egyetlen, amelynek tagjai között működő dr. színész van. Magyarországon három színgazgató szerezte meg a doktori címet, de aktív színész egy se, kivéve Dalnoky Viktor operanékest, aki fogorvosi gyakorlatot is folytat a fővárosban, de aki előbb volt fogorvos, mint színész. Vannak azonban kiváló áldoktor-színészek, akikről egy-egy tulbuzgó ujságíró téma

hiányában megírta, hogy megszerezték a doktorátust. És a hiszékeny közönség tudatában ma is úgy él néhány színész, mint dr. Azok természetesen nem igyekeznek megcáfolni ezt a tévhitet. Megbocsátható emberi gyöngeség ez, amely arra ösztökéli az egyént, hogy csak a kellemetlen hírről jelentse ki, hogy „légből kapott kohlomány.”

* A nyári szinkör megnyitása. Szombaton este nyitják meg a nyári színházat. Első előadásul színre kerül Madách Ember tragédiája, melyben a társulat valamennyi tagja szerepel. Ádámot Kesztlér Ede, Évát Kesztlerné, Kápolnay Juliska, Lucifert Delli Lajos kreálja. A többi szerep is elsőrendű kezekben van. Az előadást este 8 órakor kezdik a rendes helyárak mellett. Jegyek előre válthatók reggel 9—12-ig és délután 3—5 óráig a téli színház, este 7 órától pedig a nyári színház pénztáránál. — Hosszu sziesztálás után hétfőn este lép fel a nyári szinkörben Diósi Nusi Lehar Ferenc bájos zenéjü operettjében, A herceg kisasszonyban. Kedden és szerdán lép fel Rátkay Márton, a budapesti Király-színház elismert művésze. Kedden a Hivatalnok urak-ban Róth bácsit, szerdán meg Szép Helenában Menelaust fogja játszani. Jegyek a vendégszereplésre elővételben is kaphatók.

* Zenevizsga és növendékhangverseny. Szalay Aranka, a kiváló zongora és énektanár nő-növendékei Urnapján fényesen sikerült hangversenyt tartottak. A hangverseny minden szereplője kitűnő sikerrel állta meg a helyét, s a közönség lelkes tapsokkal honorálta a növendékek ügyes játékát, amely elsősorban a kiváló tanárnőt, Szalay Arankát dicséri. A hangverseny sikerének emeléséhez nagy mértékben hozzájárultak Robitsek Samu, Kell József dr., Kell Rezső és Liebermann József, akik mint vendégek működtek közre. Majd tánc következett, amely a reggeli órákban ért véget.

* Az Uránia új műsora ismét bizonyossága lesz annak, hogy minden szenzációs kinematograf felvételt elsőként az Uránia színház ismerttet meg az aradi publikummal. Szombaton a legválogatottabb látványosságok gazdag gyűjteménye kerül színre. A természet szépségeiből Obrentó a történelmi nevezetességű hely, továbbá Magyarország legfestőibb vidéke a Magas Tatra kerül bemutatásra. A sportot egy abessziniai marabu-vadászat képviseli. A gyönyörű tollazatu madarat nehéz fáradsággal vadászik, hogy a hölgyvilágot minél szebb és gazdagabb ékességgel lássák el. Nagyszerű, hatásában megrázó, kiállításában páratlan szép a Jacintha című spanyol dráma, mely a spanyol rablóvilág borzalmaiból mutat be lebilincselő érdekességű eseményeket. 175

* Detektívdramák az Apollóban. Az a nagyfokú érdeklődés, amely az aradi közönség körében mutatkozott a múltban az izgalmas s érdekes detektívtörténetek iránt, arra indította az Apolló színház igazgatóját, hogy gyakrabban tűzzön műsorra ilyen zsánerű képeket. Most pedig azzal lepi meg a színház igazgatója a nagyközönséget, hogy két napig: szombaton és vasárnapon detektív-műsort mutat be. A műsor legnagyobb részét idegizgató detektívdramák töltik be s így ismét alkalom nyílik a publikumnak Sherlock Holmes, a világhírű detektív zseniális munkáiban gyönyörködni. Sherlock detektívzenije szinte bámulatba ejti a nézőt a „Sherlock Holmes elfogja a gyémánt tolvajt” című képen, amely hat jelenetben mutatja be egy raffinált tolvajfejedelemtől elfogását. De nemcsak ez a kép, hanem valamennyi a legelsőrangúbb s legizgalmasabb detektívtörténetek közé tartoznak s így ezután is figyelmébe ajánljuk a közönségnek az Apolló detektív-műsorát. 177

Van Dyck kép Aradon?

— Véletlenül felfedezett festmény. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16.

Van Dycknek a legnagyobb németalföldi festőnek egy minden valószínűség szerint eredeti festményét fedezték fel rövid idő előtt Aradon. A kép eredetiségét minden kétséget kizárólag csak az arra hivatott külföldi szakértők igazolhatják, ez a legnehezebb dolgok egyike, hiszen háromszáz évvel ezelőtt elhunyt festőről van szó, azonban a körülmények mindannyian arra mutatnak, hogy a kép valódi és igen nagy értéket — 100—120,000 koronát — juttat szerencsés tulajdonosának.

A szerencsés tulajdonos özv. Csergheő Andrásné, aki Aradon a Szent István-utca 7. szám alatt lakik. A képet Csergheőné nagyatyjától kézdizsentléleki Kozma Dénestől örökölte, aki negyvenhárom évvel ezelőtt halt meg Bécsben, ahol főkörmányszéki alelnök volt. A festmény kimutathatólag több mint százhetven éve van a család birtokában és már abban a leltárba is szerepelt, melyet Csergheőné egyik szép apja — akit ugyancsak Kozma Dénesnek hívtak — készített. Ez a Kozma Dénes Mária Terézia királyné udvarában előkelő szerepet játszott: kancelláriai titkár volt. A leltárban azonban sem közelebbi megjelölés, sem utalás nem volt a kép festőjére; egyszerűen „Madonna kép”-nek volt felvéve. Ugy látszik Kozma maga is örökölte, anélkül, hogy tudhatta volna, mit ér a kép.

Maguk Csergheők is egészen véletlenül jöttek rá arra, hogy egy valószínűség szerint Van Dyck kép van a birtokukban. Csergheőné fiának, Csergheő Zoltánnak, aki maga is amatőr festő, néhány hónappal ezelőtt kezébe került a Wilhelm Weicher berlini cég kiadásában megjelent „Die Meisterbilder von Van Dyck” című kis kötet, amely a hollandiai mester festményeiről készült fényképfelvételeket tartalmazza. Csergheő meglepetve konstata, hogy az egyik fénykép az utolsó vonásig meg egyezik a tulajdonukban levő festménnyel. A képnek a címe „Madonna mit Kind” és a bécsi Liechtenstein képtárában van elhelyezve. A festmény 160—120 centiméter terjedelműnek volt jelezve. Szűz Mária van rajta álló helyzetben, Van Dyck eredeti felfogásában, aki minden egyházi és vallási vonástól eltekintve az akkori kornak megfelelő ruházatban ábrázolja a Madonnát, aki az ég felé tekint és két karjával magához szoritja a mezitelen gyermeket, aki gömbölyded rózsás tagokkal mosolyogva tekint maga elé. Csergheő összehasonlította a fényképreprodukciót a festménnyel. A kettő tökéletesen összevágott. A méretektől kezdve az utolsó nűanszig. A sötét háttér épenugy, mint a fehér színe, az oszlopszat, amelyhez a Madonna dől, épenugy mint a ruházat csattja, a nyak puha meleg hajlása és a finoman formált kéz egyaránt.

E sorok írója is megtette ezt az összehasonlítást és tapasztalta a fénykép és a festmény azonosságát. Bár az évszázadok patinával vonták be a képet, az mégis tökéletesen ép és a színhatások a mester kezének minden ecsetvonása a legteljesebben érvényesül. A háttér a hollandi iskola mintája szerint sötét és ebből élénken ragyog ki a hus eleven rózsaszíne. A Madonnát nyak nélküli hosszú bordó öltözék borítja, melyet fent aranyos csatt fog össze. A szűz, fehér patyolatot tart gyermek elé.

Csergheő a felfedezés után azonnal érintkezésbe lépett több muzeummal. Minthogy az ő festményük és az, amelyről a fénykép készült teljesen megegyező, kérdéses volt nem-e

másolattal van e dolguk. Ez iránt azonban megnyugtató válasz érkezett. Gusztáv Amuseder a gráci Konsistorische Muzeum első asszisztense arról értesítette őket, hogy a festmény eredetisége nem látszik kizártnak, mert Van Dyck egy-egy képét több: négy-öt példányban is megfestette. Erről különben a Van Dycket méltató munkák is tudósítanak. De megerősíti az a körülmény is, hogy a Liechtenstein, képtárban levővel csaknem teljesen azonos festmény van Dulvich ben (Anglia) az ottani képtárban, amelynek címe szintén „Madonna mit Kind” és csak egy-két apró nűanszban tér el a kettő egymástól. Az erről készült felvétel közvetlenül a másik mellett van a Weicher kötetben.

Csergheő a napokban a képpel kiutazik Berlinbe, ahol Kerr Alfréd és Kassierer Pállal, a két legelső német szakértővel vizsgálta meg. Amennyiben ezek a kép valódiságát igazolják úgy Csergheő valamelyik nagy muzeumnak adja el. A kép értéke valódisága esetén a százezer koronát jóval meghaladja.

Zsarolással vádolt rendőrkapitány.

— Hogy kártyáznak Szabadkán? —

Távirati tudósítás.

Szabadka, június 16.

1907. év március 15-én éjjel a szabadság születésének évfordulóját ünnepelte a szabadkai kaszinó. Még hajnalban is világosak voltak az ablakok, de már csak a játékszobában ünnepeltek, ahol nagy bakarat parthie állott. A játékban résztvettek többek között ifjú Gálly György gyógyszerész és Piukovits István rendőrkapitány is. A kártyákat a kibic Bolváry Lajos keverte. A bankot Piukovits rendőrkapitány adta s tüneményes szerencsével nyert.

Mikor már a partnerek mintegy 5—6000 koronát vesztek, Bolváry, aki kissé ittas volt, odaszólt a társasághoz:

— Ne játszatok urak, mert én úgy raktam össze a kártyákat, hogy mindig a bankár nyeren. Csak viccet csináltam.

A játékosok megnézték a kártyákat, amelyek tényleg úgy voltak rakva, hogy a bankárnak állandóan kilence volt.

A bakarat nyomában abban maradt. A játékosok, akik közül ifj. Gálly György már egy más esetből 1500 koronával adósa maradt Piukovitsnak — visszakövetelték a pénzüket, amely az ő véleményük szerint nem illette meg Piukovitsot. A rendőrkapitány azonban összeszedte az előtte lévő bankókat és eltávozott.

A póruljárt bakaratózó a kaszinó választmányának tettek jelentést, ez azonban napirendre tért az eset fölött.

Gálly erre kijelentette, hogy az 1500 koronát most már nem fizeti meg, mert a március 15-iki kártyapártiból kifolyólag neki több járna vissza. Piukovits erre olyan megjegyzésekkel és felszólításokkal élt Gállyval szemben, amelyekben ez zsarolást látott s emiatt feljelentést is tett a rendőrkapitány ellen, akit a szabadkai törvényszék vádta vád alá is helyezett.

Mára volt ez ügyben kitűzve a tárgyalás.

A tárgyaláson Denk Tivadar elnökölt. A vádlott rendőrkapitányt Pletikoszics András dr. védte, a vádat Vaskó Endre kir. ügyész képviselte.

A vádlott rendőrkapitány kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Gálly neki adósa volt s a pénzhez akart jutni. A levélnek, amely-

ben azt írta, hogy a kaszinó választmányának tett jelentést, nem volt zsarolási tendenciája.

Gálly György a tartozás történetét úgy mondta el, mint ahogyan azt fentebb ismertettük.

A bíróság Pletikoszics András védő be-
széde után ítélethozatalra vonult vissza s rövid tanácskozás után kihirdette, hogy felmenti a vád alól a rendőrkapitányt.

Öngyilkos apáca.

— Egy fővárosi kórház szenzációja. —

Távirati tudósítás.

Budapest, június 16.

A budai Vöröskereszt-kórházban, a mely a vagyonosabb betegek gyógyulólhelye, nagy szenzáció történt ma reggel. Kicsiny szobájában átvágott nyakkal, holtan találták meg az egyik Páduai Szent Vince-rendbeli ápoló nővért, a Mária Karolát.

Az ágyán feküdt a boldogtalan teremtes, iszonyuan eltorzult arccal. Mellette volt a földön egy élesre fent orvosi műtőkés, amelyet az apáca — ugylátszik — valamelyik műtőteremből vett magához. Isszonyu vértóosa volt körülötte, amikor reggel félhét órakor rátalált egy másik ápoló nővér.

A legsúlyosabb operációk látványaihoz is hozzászózott apácák is megborzádtak a holttest láttára, amely tátongó nyaksebével valóban megdöbbentő látványt nyújtott. Az első pillanatban gyilkosságra gondolt a jámbor apáca, aki buzgó, vallásos társnőjéről fel se tudta tetelezni, hogy önkézevel vetett véget életének és jajgatva, kiabálva futott ki a folyosóra:

— Szent Isten! Meggyilkolták a Mária Karola nővért!

A hír egy pillanat alatt elterjedt az egész kórházban, az ápolók, az apácák és a doktorok sergéstől tódultak az elsőemeleti szoba felé, ahol a holttest feküdt. Az orvosok megvizsgálták a holttestet, de életet már nem találtak benne. Konstata, hogy nem gyilkosság történt, hanem öngyilkosság; a szerencsétlen apáca egy hatalmas, erős kézre valló vágással átszelte a nyakát, a gégejét, úgy, hogy a vágás körülbelül a hátsó nyakizmokig terjedt. A szerencsétlen teremtes az iszonyu vágás következtében hamarosan elvérzett és amikor öngyilkosságát észrevették, már régen elköltözött belőle az élet.

Az apáca öngyilkosságáról jelentést tettek a rendőrségnek is, ahonnan bizottság ment ki a kórházba, hogy az öngyilkosság körülményeit megállapítsa. A rendőrség konstata, hogy Mária Karola nővér családi neve Kromos Mária és negyvenkétéves volt. Husz esztendővel ezelőtt lépett be a Páduai Szent Vincéről nevezett rendbe s egyike volt a legbuzgóbb, legjobb ápolónőknak. Azelőtt Szatmáron volt és csak nemrég helyezték át Budapestre a Vörös Kereszt-kórházba, ahol a belgyógyászati osztályon alkalmazták. Türelemes, jámbor, önfeláldozó teremtes volt, de az újabb időkben epeköbántalmak lepték meg s olyan rettenetes kinokat okoztak neki, amelyeket már alig tudott elviselni. A kórház orvosai mindenáron meg akarták operálni, de az ápoló nővér ebbe sehogysem akart beleegyezni.

Mária Karola nővér rendkívül vallásos nő volt, aki komolyan fogta fel az apáca hivatását. Rendkívül sokat imádkozott s azt mondják, hogy az epeköbántalmakon kívül vallási téboly is vett erőt rajta és szomorú tettét — a mely az apácáknál egyike a legsúlyosabb bűnöknek — elmezavarában követte el.

HIREK.

Rothschild Albert végrendelete.

— A hagyaték felosztása. —

— Avarati tudósítás. —

London, június 16.

Mint hogy *Rothschild* Albert bárónak Angliában is volt vagyona és a hagyatéki tárgyalást itt is le kell bonyolítani, a lapok közé testnek részleteket a báró végrendeletéből, a melyek azonban csak az angolországi vagyona vonatkoznak.

Az itteni vagyon értéke 733.027 font sterling. A végrendelet 1909. december 22-éről van keltezve és így kezdődik: Kívánom, hogy temetésemet zsidó szertartás szerint rendezzék s egészen olyan legyen, a milyen az általam mélyen gyászolt és Istenben nyugvó feleségemé, Bettináé volt és kívánom, hogy melléje temessenek. Mint hogy nagyszámú családom van, és mint hogy a törvény értelmében hagyatékomról amugy is igen jelentékeny összegek jótékony intézeteknek fognak jutni, ennél fogva Nataniel testvéremnek nemeslelkű példáját esélyebb mértékben követhetem s ebben a tekintetben bizonyos megszorításokat vagyok kénytelen alkalmazni.

Ezután az elhunyt azt a kívánságát fejezi ki, hogy gyermekei két millió koronát jótékony célokra juttassanak s a végrendelet erre vonatkozóan részleteket is közöl. Alfons fiának köteletségévé teszi, hogy a bécsi Bettina kórházban a rácsos részből négyszázezer koronát adjon. Albert báró ezután elrendeli, hogy bécsi prokuristájának, Blum Móricnak aki néhány nappal ezelőtt meghalt, százezer koronát *Wie den ruck-Eszterházy* Liza grófnénak, százezer koronát, *Wander-Draten* Rudolf grófnak ötvénezer koronát, *Merk* Károlynak Hamburgban ötvénezer koronát, mindegyik jószágigazgatójának huszezer koronát, bécsi üzlete, háztartása és uradalmi minden egyes alkalmazottjának, ha tíz évig szolgált, egész évi fizetését, ha csak öt évig szolgált, félévi fizetését adják.

Alfons báró, aki Nataniel bárótól nagyon sokat örökölt, a porosz sziléziai schillerdorfi és gamingi uradalmakat, több bécsi házát és tíz millió korona készpénzt kap; Lajos báró megkapja a Heugassában levő palotát, még három bécsi házát, a beneschau-i és weihofeni uradalmakat és tizenöt millió korona készpénzt; Jenő báró megkapja az elzersfeldi uradalmat és egy bécsi házát; Matild báróné megkapja a weihofeni kastélyt és egy bécsi házát.

— A levizsgázott főherceg. *Budapestről* jelentik: József Ferenc főherceg — József kir. herceg fia — ma a budai várban szülői jelenlétében kitűnő sikerrel tette le a vizgát a VII. gimnáziumból.

— A véderőbizottság ülése. *Budapestről* jelentik: A képviselőház véderőbizottsága ma folytatta a véderőjavaslatok részletes tárgyalását. Hosszabb vita fejlődött ki az ujonejutalékok megállapító 13. szakaszánál. *Bakonyi* Samu tiltakozott az ujonejutalék emelése ellen. Tóth János pedig kérdést intézett, hogy miért van az ujonejutalék tizenhét évre megállapítva. *Dániel* Gábor, *Hazai* Samu és *Székely* Ferenc fel szólalása, továbbá *Pair* miniszteri tanácsos felvilágosításai után a szakaszt változatlanul elfogadták. A huszadik szakaszánál a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

— Orvosi kinevezés. *Urban* Iván főispán *Magyar* Samuel dr. marosborsai (berzovai) körorvost tb. járásorvossá nevezte ki.

— A bécsi pótválasztások. *Becsből* jelentik: A szabadelvűek ma proklamációt bocsájtottak ki, amelyben a keresztényszocialista vezérekkel kötött megállapodás ellenére felszólítják a polgárságot, hogy szabadelvű jelölt híjján a szocialista jelöltre szavazzon. A keresztényszocialisták pedig belátva, hogy a polgárság a vezérek megállapodását úgy se respektálják, a megállapodást hivatalos kommunikékében semmisnek jeleltik ki.

— *Biró* Lajos beteg. *Budapestről* jelentik: A „Sárga lilium” kitűnő szerzője, a kiváló író tegnap falun, a hová elvonult, hogy egy újabb művét megírja, súlyos beteg lett. A fővárosból orvostanárt hívtak hozzá, a ki sürgősen elrendelte, hogy szállítsák be egy fővárosi szanatóriumba. Későn este autombilon érkeztek meg vele s az újabb orvosi konzultáció arra az örövendetes eredménnyel vezetett, hogy műtétre most nincs szükség és előreláthatólag nem is lesz. *Biró* Lajos ma már lényegesen jobban van és ha a jelek nem csalnak, néhány napon belül jó egészségben fogja elhagyni a szanatóriumot. Írói és művészkörökben, a hová még tegnap este eljutott *Biró* Lajos betegségének híre, nagy megdöbbenést keltett. Egymást érték a látogatások és telefonos tudakozódások a szanatóriumba, a honnan megnyugtatták *Biró* Lajos tisztelőit és barátait.

— A török szenátus elnöke a Házban. *Budapestről* jelentik: Előkelő vendége volt ma a képviselőháznak. Szaid basa, a török szenátus elnöke. Törökországnak több ízben volt nagyvezírje látogatott el a Házba két fiával és *Mukhtar* bég török főkonzullal, *Berzeviczy* Albert, a képviselőház elnöke fogadta a fenséges urat, mert mint környezete mondja, a fenség cím illeti meg Szaid basát. Az elnök körölvizette a társaságot a Ház helyiségeiben és azután az újságírók jobboldali páholyába vitte, a hol a basa az első sorban foglalt helyet. Nyolcvanhárom éves, alacsony termetű, ősz szakállu, sápadt arcú öreg ur a basa. Figyelmesen hallgatta a tárgyalást. A néppárti *Mo'nár* János beszélt épen arról, hogy az alkotmányosság nem mindenütt járt haszonnal, így Törökországban zavart esínált, *Kelemen* Samu közbeszólt:

— Talán ártott a török despotizmus megszűnése? Minden új alkotmányos élet bajokkal küzd!

Ezt az incidenst *Berzeviczy* Albert francia nyelven tolmácsolta Szaid basának, a ki helyelőleg bólintott. — A basa két nyurga, sápadt arcú fia oszondesen, szerényen ült a második padban és azután nagy tisztelettel követték apjukat az étkező terembe, ahol az elnök megvendégelte a társaságot. Szaid basa orvosi tanács végett jött *Budapestre* és innen *Nauheimba* utazik.

— Földrengés. A mai nap folyamán frankfurti, triezsti pólai, és szeizmográf ungvári készülékek távoli földrengést jeleztek. A számszók szerint a földrengés valószínűleg a mexikói öbölben volt.

— Automobil elgázolás. *Budapestről* jelentik: Az éjszaka egy óra tájban a Városliget felől az *Andrássy* úton robogott befelé a 624-es számú automobil, amely a Felsőerdősor-utca sarkán nekiment a 1251-es számú egyfogatu bérkocsinak, amelyben *Forberger* Lajosné negyvenhat éves szülésznő és *Lehárt* Károly péksegéd ültek. A szülésznőt a péksegéd áldott állapotban levő feleségéhez vitte. A bérkocsi felborult, összetört, a szülésznő kizuhant és életveszélyes sérüléseket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Az automobil tovább robogott s most a rendőrség nyomozza, hogy ki volt a sofőrje.

— A temesvári üzletvezetőség. A temesvári üzletvezetőség felállításáról ma megérkezett Temesvár városához az államvasutak igazgatóságának leirata, mely szerint az üzletvezetőséget még a nyár folyamán felállítják. A leirat így szól:

Kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ur ónagyméltóságának ez évi június hó tizedikén 38573/III. szám alatt kelt rendelete szerint a minisztertanács akkép intézkedett, hogy az 1911. évi állami költségelirányzatban felvett két új államvasuti üzletvezetőség egyike Temesvárott állíttassék fel. Midőn erről Méltóságodat — pár nap előtt adott távirati megkeresésem kapcsán — most már hivatalosan is értesíteni szerencsém van — miniszter ur méltósága nevében és megbízásából azt is tudatom, hogy a város a múlt évi december hó nyolcadikán 33342. számú feliratban kilátásba helyezett hozzájárulásokat ökszellenciája elfogadni méltóztatott. Mint hogy pedig kiváló szolgálati és közérdek követeli, hogy a temesvári üzletvezetőség mielőbb s lehetőleg még a nyár folyamán felállíttassék, felkérem Méltóságodat, hogy az üzletvezetőség hivatalos helyiségeitől felajánlott bérházaknak sürgősen rendelkezésünkre bocsátása iránt szükséges intézkedéseket soronkívül megtenni sziveskedjék. *Budapest*, 1911. évi június hó tizennegyedikén. *Marx* s. k. elnök.

— Hal lozás. Ma délután öt órakor helyezték örök nyugalomra *Lukács* Gyulát a Zrinyi-utca 4. számú gyászházból. A temetésen nagy gyászoló közönség vett részt. — Itt írjuk meg, mikép téves az a hír, hogy az elhunyt *Lukács* Gyula apósa volt *Varjassy* Lajos dr. nak.

Özv. *Lédermann* Lajosné *Irma* leánya hosszas szenvedés után ma elhunyt *Világoson*. Temetése vasárnap délelőtt lesz.

— Magyar betörő egy bécsi kolostorban. *Becsből* jelentik: A kapucinusok kolostorából a múlt héten elloptak 300 koronát. Tegnap, mikor a sekrestyés keresztülment az udvaron, észrevette, hogy egy kötél lóg le a tetőről. Kikutatták a kolostort és a pince egyik zugában megtalálták a betörőt: *Morocz* Gyula jánosházi születésű foglalkozás nélküli szakácsot, a ki beismerte, hogy a 300 korona 6 vitte el az irodából és tegnap újabb betörést akart elkövetni. Letartóztatták.

— Pusztító orkán *Triesztben*. A múlt éjszaka oly rettentő erővel csapott le a bóra *Triesztre*, amilyenre emberemlékezet óta nem volt példa. Az orkán magában a városban letépte a házak fedelét, a kikötőben pedig a fölkorbaesolt hullámok nagy rombolást vittek véghez a hajókban. Több hajó el is süllyedt s sok ember a tengerbe veszett. Az áldozatok számát még nem tudják pontosan. Eddig huszonnyolc holttestet találtak meg, de körülbelül száz ember hiányzik és kevés a remény, hogy ezek közül csak egy is életben van e.

— Balsikerű sztrájk *Berlinből* jelentik, hogy Németország egyik legnagyobb lapja, a *Lokalanzeiger* ma nem jelenhetett meg, mert a lap 38 gépmestere közvetlen a nyomás előtt sztrájkba lépett. Azt követelték, hogy a vállalat vegye vissza két elbocsátott társukat. E két gépmester ügyében már tegnapelőtt döntött a nyomdász szakszervezet és a vállalatnak adott igazat. A laptulajdonosok ezért nem vették vissza a két gépmestert. A 38 sztrájkoló ügyében már ma este határozott a szakszervezet, amely kimondotta, hogy a gépmesterek igazságtalanul léptek sztrájkba s ezért kizárta őket a szervezetből, egyben pedig egész Németországban kimondta rájuk a bojkottot. A lap holnap már akadálytalanul jelenik meg.

— **Uj aradi ügyvéd.** Dani Pál dr. ügyvéd-jelölt tegnap sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen. Az új ügyvéd Aradon nyit irodát.

— **Athelyezések.** A m. kir. pénzügyminiszter Wolff Géza aradi adóhivatali főtisztet a gölnicbányai kir. adóhivatalhoz, Szepessy Mihály adótisztet a budapesti kir. adóhivatalhoz, Erdős Rezső nagyváradai főtisztet az aradi kir. adóhivatalhoz helyezte át.

— **Öngyilkos fürdőtulajdonosnő.** Temesvárról jelentik: Drexler Ignácné, a gyárvárosi Andrassy-fürdő tulajdonosnője öngyilkosságot kísérelt meg. Nagybemennyiségű kőszódaoldatot ivott és súlyos belső sérüléseket szenvedett. A temesvári közkórházba szállították. A rendőrséghez hosszabb levelet intézett, amelyben férjét vádolja, hogy a vele való szerencsétlen házasságért kergette a halálba. Valószínűbb feltevés azonban az, hogy az öngyilkosságot azért követte el, mert a fürdőre való engedélyt tőle megvonták, amire aztán Drechslernével valaki elhitette, hogy pénzzel lehet segíteni a dolgon. Az egyik rendőrtisztviselőnek tehát pénzt küldött, ez azonban feljelentést tett ellene vesztegetés miatt. Ezek az előzmények készíthették a szerencsétlen asszonyt a végzetes tetre. Állapota súlyos.

— **Katonazene.** Ma este a Fehér Kereszt szállodában katonazene. Szabad bemenet.

— **Nem minden tónikus szer egyformán ajánlható,** mert hatásuk nagyrészt csak átmeneti. Egészen más a SCOTT-féle EMULSIÓ-hatása, mely gyógyesukamájolajból, méz és nátron hipofoszfát hozzáadásával készül. Ez egy kitűnő táp és kiváló erősítő szer. A közönséges csukamájolaj kellemetlen szaga és íze teljesen el van tüntetve és miután a SCOTT-féle EMULSIÓ a Scott-féle eljárás által könnyen emészthető van téve, mindenkinek hasonlíthatatlanul hasznosabb, mint a közönséges csukamájolaj. Egy kísérlet meggyőz erről.

— **Pálfiék szabadlábán.** Pálfi Bálintot és sógorát Kapros Jánost, akiket a csendőrség kedden az ügyészségi fogházba bezáratott, a vizsgálóbíró tegnap kihallgatta. Ugy Pálfi, mint Kapros tagadták a terükre rótt bűncselekményeket. A kihallgatás után a vizsgálóbíró mindkettőjüket szabadlábra helyezte, de az eljárást tovább folytatják ellenük.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 1-én a következő születéseket, halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: **Született:** Deutsch Ferdinánd máv. mérnöknek Lilla nevű leánya. Győri László városi rendőrnök Rozália nevű leánya. Boros Pál kalauznak Erzsébet nevű leánya. Ósi Mihály fékezőnek Mária nevű leánya. Sztolár Jenő kereskedőnek József nevű fia. Gál János napszámosnak Julia nevű leánya. Halise Sofron kádárnak Borbála nevű leánya. **Meghalt:** Bajusz Etel 11 hónapos leány. Puskás Ilona 9 hónapos leány. Tóth Ársza 49 éves napszámos. Kulcsár Ilona 1 és fél hónapos leány. **Házasságot kötöttek:** Kiss János fényező Hauga Katalinnal. Szaulich Károly papirkereskedő Vuk Máriával.

KERESSÜK MINDENBEN A LEGJOBBAT!

Legyünk óvatosak az egészséges ivóvíz választásánál, ígyünk és kérjük természetes samandentűt — **Szántói** vanyuvizet, mely gazdag, természete szennyeztetlenségénél és rendkívül szerencsés vegyi összetételénél fogva igen kellemes ízű, az egészségre nézve, hasznos, elsőrangú.

ASZTALI és GYÓGYVIZ.

Bornak: FÜSZER.
Betegnek: GYÓGYSZER. 2647
Egészségesnek: OVSZER.

Főraktár: ARADON ÉLES ÁRMIN (szerkereskedőnél).

— **Legmagasabb kitüntetés.** A régbevált Nestlé-féle gyermekliszttről oly előnyösen ismert Societé farine lactée Henri Nestlé cég a cs. és kir. udvari szállítói címmel lett kitüntetve. 6971

— **Csóka Józsi, az aradiak kedvence.** Régen nem fordult meg Aradon olyan cigánybanda, amelyet oly nagy mértékben megszeretett volna a közönség, mint Csóka Józsi kitűnő primást és zenekarát. A „Vadászkürt“-sörözőben, díszes kerthelyisége estéről-estére tömve van díszingvált közönséggel, a kik a késő éjjeli órákig nagy élvezettel hallgatják a kiváló zenekar játékát.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére** — háziilag — a likör aroma a üveg 60 fillé volték és Welszlál. 1450

Sunlight Szappan

kiválóan tisztító erejű.
A Sunlight mosásmódszer a legolcsóbb. Megtakarít testi erőt, a ruhát kíméli és színeket megtartja.

Kettős darab 30 fillér.
Nyolcszögletű darab 16 fillér.

364.

MULATSÁGOK.

(=) **Hangverseny és táncmulatság.** A máriaradnai magyar daláregyesület a minap Bázis szállodájának helyiségében sikerült hangversenyt rendezett. A gondosan összeállított műsor minden egyes száma zajos sikert aratott. Különösen tetszettek Komponás Irén és Kocsis Aranka énekszámai. Deák Tivadar élvezetes tenor szólója rendkívüli hatást gyakorolt. Németh Maca és Fritsch Toncsi a Nátha című dialógból nagy sikert arattak; végül a Virág fakadás című egyfelvonásos vígjátékot adták elő, melyben Kocsis Aranka, Kéri Giza s Lelenda János, Németh István és Szabó Lajos zajos tapsokat kaptak. Utána reggelig tartó tánc volt.

(=) **Elhalasztott táncmulatság.** A „Bohusné-Szögyény Antónia szobor-bizottság“ június 17-én Világoson a „Mátyás Király“-szálló nagytermében a szoboralap javára hangvennyel és tombolával kapcsolatos táncmulatságot szándékozott rendezni. Most arról értesítenek, hogy a táncmulatságot a vendéglős házában történt gyászeset miatt csak jövő szombaton, e hó 24-én fogják megtartani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Az ügyvéd és jegyző bünpöze.** Budapestről jelentik: Porumb Kornél, Biharillye község volt jegyzője, 1907 augusztus havában meghamisította a község három jegyzőkönyvét s a hamisított jegyzőkönyvekben arra hatalmazta fel önmagát, hogy a község számára egy 1800, egy 1400 és egy 14.000 koronás kölcsönt vehet fel. Miután a jegyzőkönyvekre ráhamisította a község előljáróinak neveit a 17.000 korona összeget felvette az aradi Viktória banknál, majd mikor ez a váltó lejárt, 15.000 koronás váltót íratott alá négy ismerőseivel: Porumb Nesztorral, Wenter Valériával, Blága Endrinnel és Rokszin György nagyváradai ügyvéddel. Ezt a váltót, valamint egy másik, 9000 koronás váltót, Rokszin Györggyel számítottatta le a nagyszalontai takarékpénztárnál. Később Aradon egy 3600 és egy 13.500 koronás váltót próbált újból leszámíttatni, de mikor ezen rajtavesztett és kiderült a jegyzőkönyvek meghamisítása, felfüggesztették állásától. A jegyző ekkor Rokszinhoz fordult, akinek állítólag 15.000 koronát adott át, hogy visszahelyezze állásába. Az elcsapott jegyzőt két hónappal később tényleg vissza is helyezték, de később bűnügyi feljelentést tett a község előljárósága Porumb Kornél ellen, akit azután letartóztattak. Az ekkor megindult vizsgálat nagyszabású csalásokat és hamisításokat derített ki. A vádlott azt vallotta, hogy Rokszin bírta rá a váltók hamisítására, akinek egyéb hamisításokban is volt része. A törvénysek hosszas tárgyalás után Porumb Kornélt háromrendbeli közokirathamisítás büntette, négyrendbeli magánokirathamisítás büntette és hétrend-

beli egyéb bűncselekmény miatt hat évi fegyházra, Porumb Nesztort a Rokszin Györggyel szemben elkövetett zsarolás miatt 300 korona pénzbüntetésre ítélte. A nagyváradai ítélőtábla részben megsemmisítette ezt az ítéletet és Porumb Kornélt három évi fegyházra ítélte. Porumb Nesztort felmentette, ellenben bűnszék mondta ki Rokszin György ügyvédet, akit öt hónapi fegyházra ítélte. A Kuria tegnap Rokszin György fegyházbüntetését 1000 korona pénzbüntetésre szállította le és ezt is lerovottnak tekintette az elszennvedett vizsgálati fogsággal.

§ **A debreceni főispán-installáció.** A nemzeti ellenállás idején Kovács Istvánt, Debrecen város főispánját a városba való bevonuláskor a vasuti állomásnál megtámadták és tetteleg inzultáltak. A Magyar Szó 1906. január 5-én megjelent számában emlékezett meg erről az esetről és a debreceni munkásság tiltakozása címmel azt írta, hogy a botrányt a debreceni városi tanács rendezte és aktív része volt benne Fehér Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tagnak. Fehér Ferenc dr. ezért rágalmozási sajtópórt indított a Magyar Szó ellen. — A közleményért, mint szerző Schröder Béla bírlapíró vállalta el a felelősséget. Mára volt kitűzve ebben az ügyben az esküdt-széki főtárgyalás a budapesti büntetőtörvény-székek Mikevich dr. bíró elnöklésével. A tárgyalást azonban nem tartották meg, mert sem a vádlott, sem Fehér Ferenc dr. főmagánvádló nem jelentek meg. A bíróság Schröder Béla ellen a további eljárást megszüntette.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az „Aradi Vadászegylet“** június hó 30-ik napján, délelőtt 11 és fél órakor, a városháza tanácstermében tartja rendes évi közgyűlését. **Tárgysorozat:** 1. A választmány jelentésének a lefolyt egyévi évről s ezzel kapcsolatban a zárszámadásoknak s a számvizsgáló bizottság jelentésének előterjesztése; határozathozatal ezeknek tudomásul vétele s a pénztáros részére a felmentvény megadása tárgyában. 2. Az 1911—1912. egyévi évről vonatkozó költségvetés és a fizetendő tagsági díjak megállapítása. 3. A választmány javaslata az 1911—1912. egyévi évről vonatkozólag a vadászat gyakorlására és a díjazás kiadására. 4. Egy választmányi tagnak megválasztása 1914. évi augusztus 31-ig terjedő időre. 5. Netáni indítványok tárgyalása. Szalay Károly elnök.

(*) **Az Aradi Filharmonia-Egyesület** vasárnap délelőtt 11 órakor tartja ezidei tisztújító közgyűlését a Fehér Kereszt szálloda külön termében a következő napirenddel: Két tag kiküldése a jegyzőkönyv hitelesítésére, a választmány jelentése, tisztikar választása a módosított alapszabályok szerint 3 évre, esetleges indítványok. Az előadás ezután kéri fel a tagokat, hogy teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy szerelmes leány. Direkt „Neki“ sziveskedjék elküldeni, mert lapunk útján „Ő“ soha se szerez tudomást az én érzelmeiről.
R. B. utána nézünk illetékes helyen.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi piac árairól** ezt a hivatalos jelentést kaptuk: 10—20 drb saláta 20 fill., 10—20 drb kalarabé 20 fill., 1 drb. kelkáposzta 2—6 fill., Tök 1 drb 1 kor., 1.20 kor. Zöldborsó 1 liter 36—40 fill., 1 kötés spárga 20—50 fill., 1 kötés retek 3—4 fill., 1 drb. uborka 6—40 fillér, zöld paprika 1 darab 6—10 fillér 1 kiló spenót 10—12 fillér, 1 kió sóska 12—16 fillér, 1 kiló burgonya új 6—14 fill., 1 kötés vöröshagyma új 2—4 fill., 1 kötés fohagyma új 2—4 fill., 1 kötés zöldség 4—12 fill., 1 drb zeller 4—20 fill., 7—8 drb. tojás 40 fill., 1 liter tej 18—26 fill., 1 csomó tehénturó 8—12 fill., 1 liter tejfel 200—120 fill., 1 kiló vaj 2.40—300

fill., 1 drb rántanivaló csirke 100—140 fill., 1 drb csirke sütni 180—220 fill., 1 drb tyúk 220—300 fill., 1 drb sovány liba 300—500 fill., 1 drb kövér liba 800—1200 fill., 1 drb sovány kacsa 220—300 fill., 1 drb kövér kacsa 400—600 fill., 1 darab karfiol 20—40 fillér, 1 kiló fehér kenyér 80 fill., 1 kiló barna kenyér 26 fillér, 1 kiló marha hus 144 fill., 1 kiló leves hus 176 fill., 1 kiló marha hus pecsenye 200 fill., 1 kiló marha hus rostélyos 200 fill., 1 kiló vesepecsenye 300 fill., 1 kiló borju hus 200 fill., 1 kiló borju szelet 240 fill., 1 kiló sertés hus 186 fill., 1 kiló karaj 200 fill., 1 kilo zsír 200 fill., 1 kiló szalonna 196—220 fill., 1 kiló juhhus 124—160 fill., 1 kiló bárányszer 160—180 fillér.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 16.

Az időjárás hűvös és esős jellegzetű, ahelyett, hogy a nyári idő állandósulna.

A vetésekről általában kielégítő hírek hallhatók, kívánatosak lennének a kedvező meleg napok.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

Elke't a mai piacon:

100 mm. buza	11.50—11.60
100 mm. tengeri	6.20—6.30
Zab	8.50
Arpa	8.30
Rozs	8.—

Az árak ötvenkilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 16.

Amerika ¼-el olcsóbb. Kínálat, vételkezdő gyenge. 3 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilonkénti számítva:

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buza 1911. októberre	11.83—11.84	11.75—11.76
Buza 1911. áprillisé	12.18—12.19	12.07—12.08
Rozs 1911. októberre	9.30—9.31	9.28—9.29
Tengeri 1911. júliusra	7.19—7.10	7.09—7.10
Zab 1911. októberre	8.17—8.18	8.09—8.09

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Június 16.

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₀	111.90
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₀	91.25
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	80.15
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	91.75
Horvát szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyereményorszjegy kölcsön	216.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	150.—
Osztrák járadék papírban	92.45
Osztrák járadék ezüstbe	96.20
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajáradék 4 ⁰ / ₀	92.25
1880. évi osztrák államsorsjegy	161.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.42
Magyar hitelbank-részvény	827.—
Osztrák hitelintézeti részvény	649.—
Osztr.-magy. államvasuti részvény	752.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.—
Német birodalmi márka	117.47 ¹ / ₂
London vista	240.02 ¹ / ₂
Páris vista	94.87
20 márkás arany	23.49

A Temesvári Lloyd-Társulat.

Terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonkénti koronák értékben.)

1911. Jun. 16.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	— — — —	11.80—11.85
76	— — — —	11.40—11.0
77	— — — —	11.55—11.60
78	— — — —	11.60—11.65

Buza (Temesvári keresk. áro):

75 kilogrammos	— — — —	11.25—11.30
Rozs	— — — —	8.15—8.20
Arpa	— — — —	7.95—8.00
Zab	— — — —	8.70—8.80
Tengeri	— — — —	6.70—6.80

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Jun. 16. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo grammon felelő súlyban — fillérig; közép párosoként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felelő súlyban 168—170 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 171—174 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéselészám: jun. hó 12 napján volt készlet 26427 darab, jun. 13. napján elbajtasott 227 darab, jun. 13. napján elszállított 237 darab, június 14. napjára maradt készletben: 26417 darab.

A hízóti sertés üzlet irányzata nyugodt.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1911. június 17-én este 8 órakor.

Megnyitó előadás.

Az ember tragédiája.

D. Ámál költemény. Irta: Madách Imre. Színpadalkalmazta: Paulay Ede. Zenéjét szerzette Erkel Gyula.

SZEMELYPÉK:

Rafael	Novák Irén,	2-ik demagog	Polgár S.
Gábor	Harmath J.	1-ső a népből	Kulcsár L.
Mihály	Zalay Margit.	2-ik a népből	Herold E.
Lucifer	Delly Lajos.	Athéni polgár	Keller István.
Ádám	Keszler Ede.	Catulus	Huszár K.
Eva	Kápolnay J.	Péter apostol	Várnay Jenő.
A föld szelleme	Ladizslay J.	Heléne	Novák Irén.
Rabszolgák	Huszár K.	Boszorkány	Benkóné.
1-ső demagog	Heitai Jenő.	Tanítvány	Vass Jenő.

Kezdete este 8 órakor.

6918.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Bérs Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombat 1911. június 17.

1. Otrán tó. Látványosság. — 2. Bandi vigékedik. Bohózat. — 3. Utazás a magas tátrában. Természet után. (A Sztavacsina völgye. A ranki szökőkút. A természetes vízesés. Egy 600 km. hosszú legelő.) — 4. Kovács ur ideges. Bohózat. — 5. A fogadalom. Dráma. — 6. Mária csempészkedik. Nagyszerű bohózat. — 7. Katarina regénye. Dráma. — 8. Marau vadá zat Abessziában. Term. után. — 9. Jacintha. Szenzációs dráma.

Előadások d. e. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Ruhatar. — Buffet.

Az előadások tartama 3 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szombat 1911. június 17-én:

Detektív műsor 1. Sherlock Holmes csirkefogók közt. Detektív dráma. — 2. A bájos szomszéd. Nevettető. — 3. Sherlock Holmes életveszélyben. Érdekesítő detektív regény. — 4. Mozgófénykép-újtság. A hét világeseményei a helyszínen készült mozgófénykép felvételekben. Az apollo színház állandó műsor-száma. — 5. Az elrabolt kincs. Megható történet egy kincserabló életéből. — 6. A törbe-csaj Sherlock Holmes. Detektív dráma. — 7. Archibald, a műlövő. 8. Sherlock Holmes elfogja a gyémánt tolvajt. Szenzációs detektív dráma.

Előadások délután 6 órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártkör 1 kor. 1-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill.,

IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

NYILTTÉR.*

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös
gyári áron árusít, csak

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.

■ Eladó ■

■ kávéházi ■

berendezés.

A „Városi Kávéház”
átalakítása és tel-
jesen újból való be-
rendezése folytán a
jelenlegi butorzat
eladó. 2662

Bővebb felvilágosítás nyerhető
a Városi Kávéházban.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az
építetők közönséget, hogy az épi-
tészeti téren mindennemű mun-
kátokat, úgymint:

tervezéseket, új építkezést,
régie épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a leg-
jutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

2631

építész.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné

felkeresni vételkény-

szert nélkül

Vogel László

műorás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát,

tűrt aranyat vagy más

tárgyakra becserelem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

1911—1758. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A tótváradai körjegyzőség által Tótváradon építendő jégveremre és a körjegyzők laknázain engedélyezett tatarozási munkálatokra árlejtést hirdetek.

Az árlejtés Tótváradon, a körjegyzői irodában 1911. év június hó 26-án délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

Kikiáltási ár 2830 korona. Árlejtési szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% át biztosítékul a kör pénztárába befizetni.

Felszerelt írásbeli ajánlatok elfogadtatnak.

Feltételek a hivatalos órák alatt a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Tótvárad, 1911. június hó 10-én.

Tomutia Vazul
körjegyző.

2701

16.888—1911. jg. számhoz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. Jósáigazgatóság nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a következő munkálatokra.

Tételek száma	Megnevezés	A kincstár által engedélyezett összeg.		A Htköztség fizet a kézi és írás nap-számok megváltására.		Jegyzet
		Kor.	fill.	Kor.	fill.	
I. 1911. év július hó 12. napján.						
a) Temesvármegyében.						
1.	Lippai r. k. templom és lelkészlak javítása	1053	73	51	53	
2.	Szentandrás r. k. templom és lelkészlak javítása	8230	44	789	73	
3.	Kisbeeskerekéi r. k. templom és lelkészlak javítása	2053	44	108	38	
4.	Temesrékási r. k. templom és lelkészlak javítása	1985	23	149	45	
5.	Jezvini gör. k. templom, lelkészlak és kántorlak javítása... ..	1847	59	97	41	
6.	Szabadfalvai r. k. templom és lelkészlak javítása	1151	80	75	—	
II. 1911. évi július hó 13. napján.						
b) Torontálvármegyében.						
1.	Nagyjécsai r. k. lelkészlak javítása	1523	04	57	65	
2.	Zichyfalvai r. k. templom javítása	5578	48	311	84	
3.	Szőregyi r. k. templom és lelkészlak javítása	3194	88	—	—	Kézi és írás nap-szám termé-szeiben.
4.	Párdányi r. k. templom és lelkészlak javítása... ..	4383	88	366	56	
5.	Homolici r. k. templom javítása	762	78	38	17	
6.	Oppovai r. k. lelkészlak helyre-állítás... ..	3458	17	322	43	
III. 1911. év július hó 14. napján.						
c) Krassó-Szörény vármegyében.						
1.	Karánsebesi r. k. templom és lelkészlak javítása	4051	27	216	39	
2.	Weitzenriedi r. k. lelkészlak javítása	4005	84	184	37	
3.	Eibentháli r. k. lelkészlak javítása	668	60	47	19	
4.	Bozovicsi r. k. lelkészlaknál kerítés	3173	18	112	88	
IV. 1911. év július hó 15. napján.						
d) Bácsbodrogvármegyében.						
1.	Militicsi r. k. templom javítása	2185	98	106	66	
2.	Szenifülöpi r. k. templom javítása	2561	49	—	—	Kézi és írás nap-szám termé-szeiben.
3.	Csonoplyai r. k. templom javítása	6381	60	376	98	
4.	Kerényi r. k. lelkészlaknál szükség-séges javítások	675	12	38	76	
5.	Gádori r. k. templom javítása	2773	43	346	75	

Az írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás Aradon a kir. Jósáigazgatóság hivatalos helyiségében a fent kitett napokon délelőtt 9 órakor fog megkezdetni, és megtartatni, mely időpontig a zárt írásbeli ajánlatok ugyanott adandók be.

Az ajánlat minden egyes munkára külön-külön teendő.

Az ajánlattevő tartozik az általa megajánlott összeg 5%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban valamely királyi adóhivatali pénztárnál bánatpénz gyanánt befizetni, és az erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni.

Az ajánlatban a megállapított összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

A költségvetés és az árlejtési, valamint az általános és részletes feltételek Aradon, a kir. jósáigazgatóság műszaki osztályában a hivatalos órák alatt (d. e. 8—12 óráig) megtekinthetők.

Elkésztett, vagy utóajánlatok, valamint táviratilag bejelentett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beadott ajánlatok azonnal bizottságilag felbontatnak, mely eljárásnál ajánlattevők jelen lehetnek és ajánlattevők ajánlataikért 30 napig kötelezettségben maradnak.

Az aradi m. kir. jósáigazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, — azok összegére való tekintet nélkül — szabadon választhasson.

Kelt Aradon, 1911. évi június hó 13-án.

2695

Magyar királyi állami jósáigazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Enyves hát

a Minorita-palotában,
Andrássy-téren, Kohn
József helyiségében a
közeli napokban megnyilik.

KÉSZIT:

eredeti felvétel után ki-
fogástalan arcképet

12 darabot 70 fillérért,

mely másnap kézbesítettik.

Felvételek reggel 8-tól este 10-ig bármily
esős időben is, mert a felvétel villanyfény-
nél történik ezen vállalatnál.

2685

NAGY KÉSZ MŰBUTOR ÉS BILLIÁRD- ASZTAL RAKTÁR ARADON.

ÉRTESÍTÉS!

1124

Értesitem Aradváros és vidéke n. é. közönségét,
hogy Aradon, a Boros Beni-tér 7. szám alatti házban levő

billiárdkészítő gyáramat

a legmodernebb kivitelű

műbutorraktárral

egészítettem ki, úgy' hogy képe: vagyok a legkénye-
sebb igényű kávéházi és szállodai berendezéseket is a
legmegbízhatóbb kivitelben a legolcsóbb árért. — Ál-
landó nagy raktárt tartok mindenféle háló, ebédlő, uri
szobákban, szalonokban és irodákban szükségeltető bu-
torokból, kávéházi és szállodai berendezésekből. Szives
pártfogást kér kész szolgálattal

Hartmann János.

Legszebb ernyők! Legjobb fűzők!

Varga D. Daninál kaphatók
Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Ernyő javítások és áthuzások pontosan és gyorsan készíttetnek.
Derékfűzők méret után a legújabb formákban.

Apró hirdetések.

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, feltűnőbb szedéssel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Száraz tölgycfa

dongahulladék, fél ölenkint 6 kor. eladó. Választó- és Uj-utcák között a Marosparton. 2645

Eladó

egy új családi Singer-varrógép olcsó áron. Ugyanott eladó egy új plüss ágygarnitúra. Értekezni lehet Weitzer János-utca 17. sz. ajtó 16. 2665

Öt évi

gyakorlattal irodista nő ki — önálló munkaerő és gépirásban is perfect — állást keres. Megkeresések „Állandó” jellegre kéretnek. 2688

Használt írógépek

gyárilag javított állapotban bámulatos olcsó árban kiadásra tartanak. Lukács Rezső, írógépüzlet Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Confetti,

lampion, serpentin olcsó áron kapható Pichler Sándor könyv-, papír- és írószerekkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. — Egyesületeknek tömeges vételnél árkedvezmény. 2551

Két intelligens fiú

tanulónak felvétetik azonnal, vagy az iskolák végeztével. Dürr Gusztáv csemege, fűszer, ásványvíz kereskedésében Aradon. 2225

Egy jókarban levő

használt zongora jutányos árban eladó. Szabadság-tér 12. Lusztbader. 2690

Egy 24 éves

izr. vallású egyes kereskedősegéd azonnalra állást keres. Cim a kiadóban. 2700

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtárat. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. Monarch írógép. Képviselőből viszsamaradt teljesen új 650 K helyett 500 korona. 555

Fiatal, ügyes napszabó

azonnal felvétetik Neumann M. ruhatelepén, Arad. 2650

Német kisasszony

nevelőnői állást keres, 5—7 éves gyermekek mellé. Megkeresések „Meta” jelzéssel a főpósta-ra kéretnek.

Egy jó forgalmu

vendéglő, Arad vagy vidéken, vételre vagy albérletre kerestetik. Cim a kiadóban. 2698

Kerpel Jzso

ajánlja 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 80.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Vesztek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Uzleti könyvek, n. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Bornyilvántartási iver készlete. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 1451

Csillárok,
Villamos felszerelések
legolcsóbban

Diamant-nál

At zél Péter-utca 2. (az udvarban)

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

Mairovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

n. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terrakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja legolcsóbb árt. 4407

2333—1911. tkv szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujaradi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közbírré teszi, hogy Dr. Crisán Aurél ujaradi ügyvéd által képviselt ifj. Petrovits György és Jovin György kasszmiklósi lakosok végrehajtatóknak özv. Illin Vazulné szül. Jovin Ilona végrehajtást szenvedett elleni 676 kor. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az ujaradi kir. járásbíróság területén levő, a temesfűzkuti 522. sz. tkvben A. I. 1. sorsz., 1—2 hrsz. alatt Jovin Elena tulajdonánál felvett ingatlan 897 kor. kikialtási árban Temesfűzkut községében 1911. évi augusztus hó 23-ik napján d. e. 10 órakor birói végrehajtási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ezen tkvi hatóságnál és Temesfűzkut község előjáróságánál tekinthetők meg.

Ujarad, 1911. évi június hó 8-án. A kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság. 2691

Kovácsics, s. k.

kir. járásbíró.

Műhely áthelyezés!

Értesitem Arad város és vidéke közönségét, hogy

mérlegjavító és műlakatos
műhelyemet

május 1-én Rákóczy-u. 80. sz. alól Zoltán-utca 6. sz. alá helyeztem át.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

Benkő József,

mérlegjavító és műlakatos. 2017

ad 2537/1911 pm.

Hirdetmény.

Tekintettel arra, hogy Arad szabad királyi város közönségének Dobró Pál aradi lakos elleni kasszmiklósi ügyében Arad szabad királyi város közigazgatási bizottsága által kiküldött bizottság két tagja bejelentette, hogy a folyó hó 21-én kintűzött ki szejátási tárgyaláson nem jelenhetnek meg, ennélfogva ezen tárgyalási határnapot beállítom és a 2537/1911 pm. sz. alatt általam kibocsátott hirdetmény egyéb részeinek változatlanul fentartása mellett tárgyalási határnapul 1911 év június hó 27-ik napjának d. e. 10 óráját, helyéül a városháza I. emeleti tanácstermét tűzöm ki és ezen új tárgyalási határnapra az összes érdekelteket jelen hirdetmény utján megidéztem.

Arad, 1911 június hó 12-én.

Varjassy,
polgármester.

Telefon 633. szám.

Fischer Armin
szobafestő és mázólmester

Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázólmunkákat legegyszerűbb kivitelűtől legdiszesebbig, továbbá természetes fautáztatokat (florederozást) színes üvegekkel kirakott gipszfestést úgy helyben, mint vidéken. 102

1911 V. sz. 893/3

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósaának fenti sz. végzése következtében Aradi villamossági r. társaság javára 100 kor. 83 fill. tőke követelés, ennek 1911 évi március hó 31. napjától járó 5% kamatai és eddig 61 kor. 60 fillérben megállapított költségek erejéig le- és felülfoglalt és 1291 kor. 60 fillerre becsült melegítő kályhák és egyebekből álló ingók Aradon, Atzél Péter-u. 1 a. 1911. év június hó 19-ik napjának délután 3 órakor nyilvános árverésen leg többet ígérő vevőnek el fognak adatni.

Arad, 1911. évi június hó 5-én.

2697 Györffy Arnold,

Másolat. 51316/24—1911. H. M. sz.

Pályázati hirdetmény.

Báró Wüllerstorff-Urbair Bernát altengernagy által két szegény-tengerészkatona segélyezésére létesített alapítványa.

A „Mária Anna császárné alapítványi bizottság” pályázatot hirdetett a fentnevezett alapítvány jövedelméből két szegény beteg-tengerész katona között az 1911. évben kiesztásra kerülő 140—140. koronás segélyre.

Felhívatom tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványukat folyó év július hó 1-ig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnoksághoz nyújtsák be.

A folyamodó által igazolandó: 1. hogy a cs. és kir. haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsátott el.

2. hogy vagyontalan szegény- és segélyre szorult.

Ez utóbbi körülmény szegénységi vagy helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

Július 1-én tul beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

M. kir. honvédelmi miniszter.

A jó gazdasszony befőttekhez kérje a „Dunstol-t”

„Dunstol” a legjobb gyümölcs konzerváló. Kapható minden fűszerüzletben 10 és 20 filléres levél alakú csomagolásban. Raktár és képviselő: Szemző Ármín áruügynöknél Aradon/Telefon 592. szám. 2618